

ÉLELETÜNK

XXV. évf. 11. szám (25. Jahrg. Nr. 11.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1993. november.

Az igazság ragyogása

Veritatis splendor

ENCIKLIKA A KATOLIKUS ERKÖLCSI TANÍTÁS ALAPJAIRÓL

II. János Pál pápa Veritatis Splendor körlevelében a katolikus erkölcsi tanítás néhány alapvető kérdését tárgyalja, amint egyébként ezt lehetőleg már Spiritus Domini apostoli levelében is tette, amelyet 1987 augusztus 1-én Liguori Szent Alfonz, a gyóntatók és moralisták védőszentje halálának 2. centenáriuma alkalmából írt. Ezt a hosszú idő óta várt és alaposan kidolgozott enciklikát azért teszik most közzé és nem korábban, mert

Temetőben

Sírok közt járok. Kavicsos út sír a lépéim alatt, fázós krizantémok és bágyadt őszirózák lélegzik a hervadás édeskés-fanyar illatát. Itt minden az elmúlásra, a végső enyészetre, a halálra figyelmeztet. Nem azért, hogy összerohadjunk, inkább, hogy felemelkedjünk. Mert a halálban „a korlátos élet a végtelennel fog kezdet” (Madách), a halál az életről tanítuskodik.

„Látjátok feleim szemekkel, mik vagyunk . . .” E megrázó szavak, a „Halotti beszéd” szavai egy nyitott sír felett hangzottak el ide s tova nyolc évszázaddal ezelőtt. Szimbólumot lássunk-e benne, nemzeti balsorsunkra vall-e, hogy irodalmunk éppen egy halotti beszéddel kezdődik? — ne töprengjünk rajta. Élet és halál távlatából szemlélve sorsunkat s történeti küldetésünket, arra a felismerésre jutunk, hogy a világ lényegében mítszem változott a századok alatt. Csak az arányok változtak, kitágultak lehetőségeink határai, tüneményes műholdak, technikai szerkezetek száguldoznak a világűrben — mi magunk: bizony por és hamu vagyunk.

Egy régi kódexben — úgy lehet Ráskai Lea, a fáradhatatlan másolóapáca kezeirásával — ránk maradt „drámai párbeszédben” az Élet mondja a Halálnak: „Ó te rettenetes, keserő halál, és kemény kín! Hagyj minékünk továbbá való szabadságot, hogy ez világban többet vigadhassunk!” Elgondolkodtató szavak, arra utalnak, hogy a halál közelségében ellenállhatatlan erővel tör elő a vágy az élet szeretete után, a halál rettenetével szemben ott áll az élet a maga igézetével, szépségével, örömeivel. Másfelől a földi siralomvölgyből hitünk szerint az örök életbe vezet az út. „Ott vagyunk csak vigasság szomorúság nélkül; egészség kórság nélkül, ott vagyunk velárgosság sötétség nélkül; ott az ifjúság soha meg nem vénhőszik, ott a szépség soha meg nem hervad” — írta a Névtelen Karthauzi a maga nyelvi zamatoktól duzzadó, ékes stílusában.

Órá gondolok: a magyar „némabarát-költőre”, s közben mintha visszhangos folyosók boltíves homályából hallanám a karthauziak komoran figyelmeztető köszöntését: Memento mori: Emlékezzél a halálra!

Szamosi József

úgy gondolták, helyesebb ha előbb megjelenik a keresztény erkölcsant teljesen és rendszerezetten kifejtő régivárt Katolikus Egyház Katekizmusa. Éppen mivel ez az új Katekizmus „biztos és tekintéllyel bíró tájékozódási pont” e téren, az Enciklika nem foglalkozik minden kérdéssel, hanem inkább néhány alapvető probléma kifejtésére korlátozódik, az újabb keletű erkölcs teológia néhány vitatott problémáját illetően.

A pápa közvetlenül a püspökökhöz szól, mivel ők azok, akik Péter utódával együtt, tekintélyének elsőbbsége alatt, osztoznak a „józan tanítás” megőrzésének feladatában és éberem öröködnék afelett, hogy Isten szavát hűségesen tanítsák. Mindez a Jézus által a tanítványoknak adott apostoli küldetéshez tartozik, amelyet a Szentlélek erejében minden korban teljesíteni kell, hogy ezáltal megvalósuljon az egyházi közösség, az evangelizálás, az az igazság és azok a javak, amelyekről az egyház minden emberrel és minden néppel párbeszédet folytat.

Az enciklika megírásának indítékai között szerepel az a tény, hogy napjainkban a társadalom és a keresztény közösségen belül is új helyzet alakult ki, amely kihívás elé állította a különösen az utóbbi két évszázadban kifejlődött erkölcsi reflexió gazdag örökségét. A II. Vatikáni Zsinat által sürgetett, az erkölcsant megújítására irányuló dicséretes erőfeszítések, kísérletek mellett azonban a katolikus erkölcsoteológia berkeiben különböző jellegű kételyek és ellentételek merültek fel. Egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy már nem csupán részleges és alkalmoszerű kontesztálásról van szó néhány sajátos erkölcsi szabályra vonatkozólag, hanem arról, hogy teljességében és szisztematikusan megvitatnak (kétségbevonnak) egy meghatározott antropológiai és etikai felfogáson nyugvó erkölcsi örökséget. Egyes teológiai felfogásokban pl. visszautasítják a természettörvényre vonatkozó hagyományos tanítást, illetve a természettörvény előírásainak egyetemességét, illetve örök érvényét. Továbbá kétségbe vonják a Tanítóhivatal erkölcsi kérdésre vonatkozó illetékességét, tehát, hogy tekintéllyel tanítsa Isten parancsainak elengedhetetlen követelményeit. Azt a nézetet is vallják, hogy lehetséges Isten és a felebarát szeretete anélkül, hogy mindig és minden körülmény között követni kellene az egyház által hirdett parancsolatokat. Kétségbe vonják, hogy a hitet és az erkölcsöt belső lényegükből eredő, eltérhetetlen szálak kötik egymáshoz, egészen odáig elmerészkedve, hogy az egyházi közösséggel összeegyeztethetetlen pluralizmus lehetőségéről állítanak fel elméleteket. E nézetek elterjedése valódi válságot jelent, minthogy az egyház, a hívek és az egész emberi együttélés legfontosabb kérdéseiről van szó. A Pápai Tanítóhivatal e válsággal szemben úgy érzi, kötelessége, hogy a pozitív megoldás érdekében meghatározza a döntően fontos doktrinális szempontokat.

A probléma lényegét az alkotja, hogy a katolikus tanítással összeegyeztethetetlen gondolkodási áramlatok az emberi szabadság gyakorlását elszakítják az igazságtól, amellyel pedig lényegi és alapvető kapcsolatban áll. A túlzott emberi szabadság gondolata az értékek abszolút forrásává válik és egyáltalán nem függ az igazságtól. El kell azonban ismerni, hogy a katolikus teológiában nem alakultak ilyen végletes álláspontok, amint azt is el kell ismerni, hogy a perzonalista gondolkodást követve, a katolikus teológia visszatért a klasszikus tanítói hagyományhoz a személyes felelősség és a lelkiismeret értékét illetően, amikor az erkölcsi kötelesség felismeréséről van szó. Ennek ellenére egyes esetekben gyökeresen újragondolták az ész és a hit kölcsönös szerepét az erkölcsi normák felismerésében és az észnek (a Kinyilatkoztatástól, a Hagymánytól, a Tanítóhivaltól, sőt az azt megelőző Igazságtól függetlenül) autonóm szerepet juttattak, hogy alkotó módon szögezze le az „ember javára” vonatkozó normákat.

De még ezen is túlmutatva az autonómia bizonyos fogalmának elfogadása kérdésessé tette a hit és az erkölcs lényegi összefüggését. A hit mindazonáltal nem elvont igazságok pusztán ésszerű elfogadása, hanem erkölcsi tartalmat is magában foglal: következetes élet elkötelezettséget szül és követel és a parancsolatok megtartását tökéletesíti. Máte evangéliumának szavai szerint: „Nem mindaz, aki azt mondja nekem: Uram, Uram, jut be a mennyek országába. Csak (az jut be a mennyek országába), aki mennyei Atyám akarátát teljesíti.” Mind ezen problémákkal szemben és a szellemek szükséges megkülönböztetésével, amely kötelezővé válik, ha a katolikus tanítás hitletétevényét akarjuk védeni, — a pápa Jézus Krisztushoz, a népek világosságához folyamodik. Az elferdítésekkel szemben a szabadság csak az igazsággal való kapcsolatban talál ismét önmagára, azzal az Igazsággal, amely teljességében Jézus Krisztus arcán ragyog fel. A veritatis Splendor = Az Igazság ragyogása kezdetű enciklika célja tehát nem csupán az, hogy figyelmeztessen tévedésekre, hanem újból és erőteljesen hirdetni akarja a keresztény szabadság üzenetének lényegét: vagyis azt, hogy az emberi szabadságnak, csak az igazságban lehet emberi és felelős jellege. Az enciklika minden jóakarátú embernek szól, hogy a történelem jelen órájában a hit fényével világítsa meg a szabadságnak a jó felé tartó útját, az emberi, személyes, szociális élet helyes útját. ■

Vasárnapi gondolatok

AZ ÉVKÖZI 34. VASÁRNAPRA

Krisztus Király ünnepe

(november 21.)

(Az Emberfia eljön dicsőségben és trónusára ül,) a nemzetek összesereglenek, ő pedig elválasztja őket egymástól, mint a pásztort . . . a juhokat jobbjára állítja, a kosokat baljára. Így szól a juhokhoz: „Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a . . . nektek készített országot!” (Mt 25,31b—34)

Első eljövetelekor az emberek szereték volna látni Jézus dicsőségét, s amit láttak a gyógyulások alkalmával, nem volt elég nekik. A telhetetlen ember akkor is többet akart . . .

Miután Jézus „nem volt hajlandó” mennyei dicsőségének idő előtti kinyilvánítására az emberek kívánsága szerint, azzal büntették, hogy a szegény emberévé tették . . .

Jézus világosan megmondja: van hatalma eljönni dicsőségben, van hatalma megítélni az embereket. Ez be is fog következni, függetlenül attól, hányan készülnek erre életük folyamán s hányan nem . . .

A Mennyei Atya örök tervében létezik az „áldottak” megjutalmazása. Isten megáldja a mások rosszakaratából szenvedőket, szükségbe kerülteket, a rosszat jóval fizetőket . . .

Felhangzik a kiáltás: hol van igazság a földön? A válasz: legkésőbb Istennél . . .

ADVENT ELSŐ VASÁRNAPJÁRA

(november 28.)

Liturgikus idő: „B” év

„Az idegenbe induló ember . . . szolgálja bízva mindenét, mindegyiknek kijelöli a maga feladatát, a kapuörnek megparancsolja: virrasszon.” (Mt 13,34)

Ha egy vagyonosabb ember elhagyja birtokát, a szolgálk először bizonytalanságban élnek: hiányzik a felsőbbbségi védelem. Egy idő után megszokják az elhagyatottságot, de az önállóságot is. Kísértés fogja el őket: nincs is szükségünk az urunkra, megoldjuk magunk is, jobban tudjuk . . .

Biztonságban áltatva magukat, öntörvényeket alkotnak a maguk minél busásabb javára. Itt kezdődik a háború . . .

Nagyon rosszul fog esni nekik, ha az Úr visszaveszi, ami nem illeti meg őket. Folytatódik a háború . . .

Kiderül a helyzetből, hogy nemcsak a kapuörnek kell virrasztania — mindenkinék. Kinek, hogy rablóké, tolvajok be ne törhessenek, kinek, hogy ne essen kísértésbe, majd bűnbe . . .

ADVENT 2. VASÁRNAPJÁRA

(december 5.)

„János a pusztában hirdette a bűnbánati keresztiséget a bűnök bocsánatára. Kivonult hozzá Judea egész vidéke.” (Folytatás a 2. oldalon.)

GY. PETHE FERENC (Basel):

A szeretet és a béke apostola

Emlékezés Giesswein Sándorra

MOTTÓ: *Minél több embernek
minél több boldogságot!*

A felebaráti szeretet krisztusi parancsának lényegéből ered, hogy az egyén, ne csak önző módon önmagának, öncélúan éljen, hanem szolgálja a közösséget, azokat a természetes egységeket: a családot, a társadalmat, a nemzetet és az egyetemes emberiséget, amelyekbe beleszületett és amelyekben él. Ezt a másodlagos emberi célt itt és most, a Földön kell munkálnunk úgy, hogy Krisztus intését követve keressük az igazságot és konkrétan gyakoroljuk a felebaráti szeretet parancsát — és mindezt a krisztusi béke szellemében. A keresztény ember tetteit és minden evilági iparkodását azonban hozzá kell igazítani az életünkben és a történelemben jelenlévő és munkálkodó Gondviselés terveihez és szándékaihoz. Hogy ez az emberi közreműködés milyen eredményes, az már nem a mi gondunk. A mi dolgunk csak az, hogy a kegyelem világánál felismerjük a jót, a helyeset és az igazságot, s küzdjünk annak a megvalósulásáért. Szüntelen harcban a Rossz, a gonoszság erőivel munkálkodnunk kell egy olyan világ, egy olyan emberi közösség megteremtésén, amely már itt a földi számkivetésben előrevételezi Isten országát.

*

Ilyen értelemben kell feltekintnünk arra a férfira, akire ma, halálának 70. évfordulóján emlékezünk. Hálával és a magányos előfutárnak kijáró tisztességgel. Annál is inkább, mert ennek az immár a történelem fölé nőtt nagy keresztény-humanista, — mondjuk ki — utópista látnoknak szellemi és politikai öröksége nemzeti létünk mai epochális méretű metamorfózisában iránytű lehet

számunkra, akik ebben a nagyon nehéz útkeresésben egy jobb, emberibb magyar jövő irányában tapogatózunk.

A magyarvári öreg-templom kertjének sarkában áll patinával bevont mell-szobra. A talapzaton a kitüntető felírással: *A Szeretet és a Béke apostola*. Ki ez a reverendás ember, akit a mosonmagyaróvári Kühne-gyár munkásai, a győri céhbéli iparosok és kereskedők, szigetközi őstermelő földművesek és mindenfajta szegényemberek halála után alig 10 évvel a világgazdasági válság tetőfokán szoborral és ilyen mélyértelmű felírással tiszteltek meg?

Vajon mit tudnak a szoborról a kádárjányosi „gulyás-szocializmus”-ban felnőtt óvári nemzedékek? Semmit. De hogyan is tudnának? Nekik, a hajdani keresztényszocialista Kühne-gyári munkások és a régivágású derék szocik és szakik kései utódainak a kommunista párttitkár sohasem fedte fel a reverendás ember kilétét. Csak a lombos platánok árnyékában üldögélő nagyon idős helybeli kézművesek, kisiparosok és kiskereskedők, s az alacsony nyugdíjra panaszkodó civisek tudják, hogy a szobor *Giesswein Sándor* győri prelátust, a szegények és elesettek, a korabeli kapitalizmus által kizsákmányolt munkások legendáshírű, humanista lelkű pártfogóját ábrázolja: azt a melegszívű jó és igaz embert aki úgyis mint országgyűlési képviselő közel 20 éven át harcolt a munkások és kisemberek jogos érdekeiért. Semmi sem szimbolizálja plasztikusabban a Giesswein emlékezete iránti érzéketlenséget, mint az a tény, hogy Giesswein Sándor magyaróvári szobra még a mai napig sincs hivatalosan leleplezve. (Surján László, a keresztény utódpárt jelenlegi elnöke, Kovács K. Zoltán és e so-

rok írója 1900 novemberében egy szemerkélő vasárnap délelőtt ugyan tisztelgetett tette a KDNP nevében a szobor előtt, de annak hivatalos leleplezése még a mai napig is várat magára).

CURRICULUM VITAE

Tatán, a múltat lehelő, kedves kisvárosban született 1856-ban, a Bach-korszak rémuralmának tetőfokán. Az ősök Mária Terézia betelepítési politikája során kerültek Magyarországra Hamburg környékéről. De az is elképzelhető, hogy a család Elzász bortermő vidékén, volt őshonos. Édesapja gazdatiszt volt az Eszterházyak tatai birtokán, édesanyja pedig a bécsi neves Eckhardt családból származott. A rendkívüli képességekkel megáldott gyermek két anyanyelven nőtt fel. Középiskolai tanulmányait Tatán a piaristáknál kezdte, majd Győrött a bencéseknel folytatta. A jeles érettségi után kispapnak jelentkezett. Teológiai tanulmányait Bécsben kezdte és Budapesten fejezte be. Fiatalon, 22 éves korában külön pápai engedéllyel szentelte fel *Zalka János* győri püspök 1878-ban. Rövid ideig Kismartonban káplánoskodott, majd a győri tanítóintézetben tanított. Két év múlva püspöki titkár, majd 1897-ben a győri székesegyház kánonoka. 1909-ben megkapta a prelátsági címet. Zichy Nándor ajánlatára 1903-ban szinte egyhangúlag a Szent István Társulat alelnökévé választották. 1905-től kezdve keresztényszocialista programmal élte végéig a mosonmagyaróvári kerület képviselője. A Tudományos Akadémiának, valamint számos hazai és külföldi társadalmi és kulturális egyesületnek volt vezető tagja, mindezek mellett a magyarországi eszperantó mozgalomnak és nyelvnek leglelkesebb úttörője és védnöke. 1923 november 15-én, egyik külföldi útjáról hazatérve, részesülve az *ars moriendi* kegyelmében, felkészülve a hosszú útra távozott az élők sorából. Sokat elmond Mihályfi Ákosnak az a jellemzése, amelyet temetése után írt:

„Én temettem őt a Kerepesi temetőben. Ritkán láttam temetésen annyi embert, de nagyember temetésén még sohasem láttam annyi kisembert. Ennek a sok kisembernek arcáról tükröződő mélységes fájdalom és részvét mutatta legmeggyőzőbben nekem, hogy valóban nagy embert temettem.”

Egy történelmi személyiség nagyságát, a jövőre kiható jelentőségét az erkölcsi kritériumokon túl mindig az határozza meg, hogy eszméi, gondolatai mennyire tudnak dacolni a múltó idő változásaival.

Ijjas Antal, a mindig lényegyet markoló kiváló katolikus író és publicista egyik megemlékező írásában Giesswein Sándort *látnoknak* aposztrofálta. És joggal. Giesswein Sándor a jövőbetekintés, az előrelátás karizmatikus adományával felruházott magyar látnok volt. Volt benne valami Platon, Morus Tamás Campanella, a nagy utópisták és látnokok szent naivitásából. De ugyanakkor a földön járt. Elképzeléseibe bele tudta építeni a modern keresztény szociológia eredményeit az Egyház s a pápák irányt mutató bölcs szociális tanításait, valamint gazdag élettapasztalatait.

De mi is volt az, amit ez a túl korán érkezett és későn igazolt magyar jövőbe néző magyar próféta — immár történelmileg is igazoltan — szinte döbbenetes pontossággal előre látott? A győri pre-

látus magyar földön, nagy kortársával *Probászka Ottokárral* egyértelműen időben és tévedhetetlenül felismerte, hogy a XIX. századbeli embertelen kapitalizmus által megszületett szociális kérdés a XX. század történelmének egyik meghatározó jelensége lesz. Ugyanakkor azt világosan látta, hogy a szociális problémák igazságos megoldására a *végletek* nem alkalmasak. Kialakult keresztényszocialista elképzeléseiben következetes, megdönthetetlen érveléssel hirdette, hogy sem a kapitalizmus, sem a szocializmus nem biztosítja az emberi személyiség természetes jogait és nem képes egyik-sem megoldani az emberi együttéléshez elkerülhetetlen társadalmi egyensúlyt és békét.

Mi, a század gyermekei és tanúi tudjuk ezt a legjobban. Két imperialista célokat hajszoló nagyhatalom különböző ideológiákra épült szociális eretnkségével — egyfelől a barnaszínű germán faj-mítosz szülte német nemzeti szocializmus, a másik oldalon a Marx Károly történelmi materializmusának tévedéseit valló szovjet-orosz kommunizmus véreskezű diktátorok rémuralma közepette — megpróbálkozott világhatalmi célok titkos vagy nyílt szándékával a proletárok megváltásával. De mint tudjuk, mindkét kísérlet megbukott. Megbukott az élet és a történelem realitásain, nemkülönben eretnek eszmerendszerűk belső ellentmondásain. Keresztény szemmel nézve mindkét vállalkozás bukása mögött jól kitapintható a Történelemben mindig jelenvaló isteni Gondviselés, aki a Természet és a kinyilatkoztatás isteni törvények lábál tiprását ideig-óráig eltűri, még végül is a téves eszméket és tévelygő hordozóit azzal bünteti meg, amiben azok vétkeztek.

Barankovics István, a számkivetésben korán elhunyt keresztény politikus Giesswein Sándor szellemi hagyatékának leghűségesebb őrzője 1947-ben híres győri beszédének befejező laudációjában többek között ezeket mondta róla: „Ő — Giesswein Sándor — a modern szociális és demokratikus állameszme legjobb képviselője, az evangéliumi szocializmus első magyar gyakorlati apostola, a keresztény demokrácia közép-európai hírnöke, a szociális és demokratikus politikának tragikus hőse... Ő a mi nagy előfutárunk... politikai eszményeink tiszta forrása.”

MIBŐL ÁLL A GIESSWEINI SZELLEM ÉS POLITIKAI ÖRÖKSÉG?
Az első: az evangéliumokból táplálkozó igazságosság. (Az az igazságosság, (Folytatás a 4. oldalon.)

APOSTOLI KORMÁNYZÓSÁG KÁRPÁTALJÁN

Vatikáni rádiójelentés adta hírül, hogy II. János Pál pápa Kárpátalján latin szertartású apostoli kormányzóságot létesített a volt Szatmári egyházmegye területéből és „Ad nutum Sanctae Sedis” apostoli kormányzónak Antonio Franco címzetes érseket, ukrainai apostoli nunciust nevezte ki. Kárpátalja említett területére 12.800 km², a latin szertartású plébániák száma 36 és jelenleg 68 templomban tartanak istentiszteletet. Trianon után, mikor a területet Magyarországtól elszakították, még 80 templom működött. A kárpátaljai latin szertartású katolikusok közül ma 65 ezer a magyar, 5—5 ezer pedig német, illetve szlovák.

A bizánci szertartású katolikusok székhelye Munkács van, főpásztoruk Szemedi Iván, mellette két segédpüspök dolgozik. Összesen 300 ezer hívő, 221 plébánia, 116 pap tartozik ehhez a bizánci szertartású egyházmegyéhez.

VASÁRNAPI GONDOLATOK (Folytatás az első oldalról.)

déke és Jeruzsálem minden lakója.” (Mt 1,4—5)

Könnyű annak bűnbocsánatot tartani, aki csak a napi gyarlóságokat követi el, vigyázva minden komolyabb kísértéskor. De aki tudja: súlyosat — több eset is lehetséges — vétett, abban fel kell merülnön a kérdés: ki bocsájtja meg bűneimet?

Keresztelő János mindenki számára érthetően hirdette: aki megbánja bűneit, bocsánatot nyer. Ma ugyanilyen érthetően hirdeti — nekünk. A mai egyházi gyakorlatot figyelve — legalábbis Nyugaton — csupa angyal él a földön, akiknek nincs szükségük bűnbánatra. Oly kevesen járulnak a bűnbánat szentségéhez...

Az emberek „kivonultak” Jánoshoz. Sokan, szinte egyfolytában. Nem csupán elmentek, esetleg sietve. Aztán hallgatták szavait. Készülődnek az Eljövendő fogadására. És mi? ...

ADVENT 3. VASÁRNAPJÁRA (december 12.)

„Nem ő (Keresztelő János) volt a világosság, hanem (azért jött, hogy:) tanúságot tegyen a világosságról.” (Jn 1,8)

Mindenki keresi a világosságot. A nap-sütés elengedhetetlen előfeltétele az életnek, a munkának, a (helységről helysége-re történő) haladásnak... Sajnos ma is igaz, a gonosz(ság) — legfőként — sötétben végzi üzemét...

Mennyivel fontosabb a szellemi-lelki világosság, azt mindenki tudja-érzi. Azt is: a legfőbb szellemi világosság az Isten. A Keresztelő róla akart tanúságot tenni.

Mint magát az Istent, a világosságot is a misztika titokzatossága vette körül, babonák, hiedelmek akadályozták az akkori embert a világosság helyes ismeretében. Ma a misztikát realizmus helyettesíti. Ez jobban akadályozhatja Isten világos felismerését, szellemi világosságának elismerését, a tanúságtévő(k) tanúságának elfogadását...

ADVENT 4. VASÁRNAPJÁRA (december 19.)

(Az angyal Máriához:) „Áldottabb vagy te minden asszonynál.” (Lk 1,28b)

Akkoriban sokkal több értelemben használták az áldás szót mint ma. Minden jótett után áldották a jótévőt, azaz megköszönték, hálálkodtak, örömeiben jót kívántak... neki. Az emberben lévő-lakó jóság szelleme (jó vagy jóságos lelke), kiáradt a másik emberre. A gyermekeket is áldásnak nevezték, áldásként fogadták. Nem volt idegen fogalom Isten jóságának, jó lelkének áldásos kiáradása az emberre. Erről ad hírt az angyal Máriának.

Máriára — az angyal szavai szerint — nem csupán általános módon árad Isten áldása, hanem egyedülállóan megkülönböztetett módon: Isten nagyságos Fiát fogja a világra hozni...

Fejős Ottó

SZENDI JÓZSEF VESZPRÉMI ÉRSEK:

Fatima és a magyarországi egyházüldözés Egy püspök visszaemlékezései

II. rész

LELKIPÁSZTOR A KÓRHÁZBAN

A szeminárium megszűnte után püspököm a városunkban lévő nagy megyei kórház lelkészévé nevezett ki. A kórházból korábban elűzték a nővéreket és a bennlakó lelkészt. A kápolnát könyvtárrá alakították át. Először arra gondoltam, hogy éjszaka, illetve hajnalban járok be, mert a portások aludtak, de a mentőautónak nyitva hagyták a nagykaput. Így könnyen bejutottam és észrevétlenül. Az éjszakás ápolónők jóra való asszonyok voltak és segítettek engem a rászoruló betegekhez, akik azonban nem mertek az orvostól írásbeli engedélyt kérni, hogy papot hívassanak, mert félték a hátrányos kezeléstől. Éjjel két órakor keltem és reggel 6 órára, mikor megérkezett a nappali nővérek váltása, elvégeztem amit tudtam. Így elég sok beteget el tudtam látni. De ez csak pár hónapig tartott. Valaki feljelentett és még újságcikket is írtak, hogy a katolikus pap éjszakai, engedély nélküli bejárásával akadályozza a betegek nyugalmát és gyógyulását. A portásokat állásukból való kidobással fenyegették meg, ha engem éjjel beengednek. Így kénytelen voltam átállni a nappali munkára. Szerencsémre a Gondviselés össze hozott egy olyan nővérrel, aki a beosztása miatt minden osztályra bejuthatott és nekem információt adhatott, kiket kell szentségekkel ellátnom. Ezt először telefonhívással oldottuk meg úgy, hogy a kórház különböző osztályai boltokról neveztük el és értesített, hogy melyik boltban hány forint, hány fillér számlám van. A forint a szoba-, a fillér az ágy-számot jelentette. De ez a módszer is csak egy darabig volt működőképes, mert a titkosrendőrség számára gyanús lett a megnövekedett telefonszámla. Ebben a periodusban történt a következő eset. Délelőtt 10 óra körül, mikor a főorvosok rendszerint vizitet tartanak az osztályukon, telefonértesítést kapok, hogy a belgyógyászat földszintjén van egy haldokló beteg, akinek még a nevét sem tudják. Azonnal vettem a civil ruhámat, a betegellátó tarsolyomat és kerékpárra ülve fontolgattam, mit mondjak, ha bejutok a kórházba, kit keresek? Előző este együtt voltam a városunkba különböző rendekből került nővérekkel, akiket püspököm kívánságára össze kellett tartanom. Hetenként jöttünk össze egy magánlakásban és ilyenkor vagy a szentírást magyaráztam, vagy a teológiából tartottam nekik előadásokat és megbeszéltük a tennivalókat. Ezen az esten az Ószövetségi Tóbiás könyvet olvastuk és magyaráztam. Éppen azt a részt is, ahol az angyal, mikor megkérdezik, mi a neve, válaszul egy fiktív nevet adott, aminek az értelme azonban fedte a valóságot. Rafael Azariásnak mondta magát, mert valóban az Úr segítségére volt Tóbiás számára. Arra gondoltam, hogy nagy kegyelem lesz a haldoklónak, ha ilyen nehéz körülmények között szentkenetben részesíthetem. A „Nagy” a magyarban – mint legtöbb nyelvben – családi név, a kegyelem pedig János. Tehát én Nagy Jánost fogom keresni. Szerencsémre minden nehézség nélkül bejutottam a telefonon jelzett kórterem közelébe, mikor hirtelen feltűnt egy civil ápolónő. Megkérdezte, kit keresek? Nagy Jánost, feleltem neki. Mire ő a kórterem ajtajára mutatva mondta: itt fekszik, pár perce halt meg. Így gyor-

san megkentem a szentkenettel és mint akit fejbeverték, tűntem el sietve, mert a halottat valóban Nagy Jánosnak hívták.

A telefonhívások után más módszerhez folyamodtunk. A nővérek minden látogatási napra összeállították azoknak a névsorát, akiknek szükségük volt a szentségekre. Egy hosszú, keskeny papírcsíkra írták rá az adatokat: a beteg nevét, betegségét, szobája- és ágyszámát. Ezt a papírcsíkot aztán cigarettamódjára összetekerték és a kórház bejáratánál lévő ruhatári pult pereme alá ragasztották pontosan mindig ugyanarra a helyre, úgy, hogy ne lássék. Én ismerve a helyet odamentem, hátatfordítva a tekerceset magamhoz vettem és az udvaron fejből betanultam az adatokat. Így mindig pontosan oda mentem, ahol az valóban szükséges volt. Ez szemet szűrt a kommunista vezetőségnek és ismételtlen megfenyegették az alkalmazottakat, ha nekem információt adnak a betegekről: azonnal kidobják az illetőt az állásából. Miután ezzel sem értek célt, maga a párttitkár, az egyik osztály főorvosa akart tetten érni. Egyik látogatás alkalmával észre vettem, hogy a nyomomba szegődik. A betegem, akihez mentem, egy kis szobában közvetlenül az ajtó melletti ágyon feküdt. Csak annyit tudtam neki mondani: el ne árulja, hogy pap vagyok. Alig, hogy ezt mondtam, a párttitkár-főorvos belépett az ajtón és karomnál fogva kihúzott a folyosóra. Azt kérdezte: Mi címen tartózkodik itt? Azt feleltem neki, hogy mivel beteglátogatási idő van, beteget látogatok. Erre zavartan folytatta: Elfelejtettem önnek mondani, hogy én ennek az osztálynak igazgató főorvosa vagyok. Szerencsére azonban nevet nem mondott. Ezt válaszoltam neki: Én pedig bírósági jegyző. Bocsásson meg – mondta – nagyon hasonlít valakire. Csak beszélgessem a beteg ismerősével. A kommunista főorvos nyilván nem tudta azt, hogy egyházi bíróság is van. Ezért menekültem ki a kezei közül. Öt évig tartott ez az ideget őrölő szolgáló, de nagyon jó eredménnyel. A temetkezési vállalatól szerzett információk alapján a betegek 90 százalékát el tudtam látni szentségekkel.

FORRADALOM ÉS BÖRTÖN

Közben kitört a forradalom 1956 október 23-án. Mikor Mindszenty hercegprímás is kiszabadult és a rádióban elmondhatta beszédét, a kórház igazgatója megengedte, hogy nyíltan bejárhatok a betegekhez, sőt azt is megígérte, hogy másnap visszaadják a kórház kápolnáját, amelyből könyvtárat alakítottak ki. De másnap visszajöttek az orosz csapatok és ágyútűzzel leverték a forradalmat, amely után jött a megtorlás. Több más egyházmegyei pappal börtönbe kerültem. Sohasem felejttem el, hogy 36 éves koromban 36-od magammal voltam a 36-os börtönszobába bezárva. Csupa rendes, többnyire fiatal emberrel raboskodtam. Amikor az éjjeli házkutatás után bevitték a börtönbe, mindent elvettek tőlem, de véletlenül nálam maradt a rózsafüzérem és a karórám. Így tudtam zsolozsma helyett éjjel elmondani imáimat. Egyszer azonban észrevettek és elvették tőlem a rózsafüzért is. Ettől kezdve az ujjaimon számolva imádkoztam a rózsafüzér tizedeit. Hogy ne unatkozzunk és hogy főleg a fiatalok ne győtrődjének, elhatároztuk, hogy délelőttönként mindegyikünk előadást tart a saját szakmájából.

ROSDY PÁL (Budapest):

Az igazi forradalom

AZ 56-OS OKTÓBERRE EMLÉKEZVE

Nem szabad szóvirágok mögé rejteni 1956 értékeit, tanulságait. Már csak azért sem, mert nagy gyümölcse, a magyar függetlenség még csak alig készenlévő. Azért sem, mert szóba kerülhet immár a „litván” vagy „lengyel” szindróma, Haszbulatov „parlamentje” pedig nem volt hajlandó ratifikálni a magyar-orosz szerződésnek a szovjet beavatkozást elítélő mondatait... 1956 messze nem olyan távoli, fehéringes-feketyakendős ünnepi mozzanat életünkben, mint azt sokan vélik.

Arra a kérdésre keresem a választ, hogy mennyiben nevezhető az 1956-os forradalom és szabadságharc kereszténynek? Első pillanatban sokan válnak azt, hogy semmiképpen. Egyrészt jól tudjuk, hogy kereszténység és forradalom egymástól mennyire idegen fogalmak. Másrészt az eddigi forradalmi dokumentumokból legtöbbször csak olyasmi olvasható ki, hogy számos „kereszténydemokrata párt” alakult, sok kapualjban volt tábla magukat kereszténydemokratáknak nevező polgárok kezdeményezéseiről. A Demokrata Néppárt jelentkezése természetesen nem sorolható ezek közé. Most azonban nem a párt, hanem a kereszténység, a keresztény nép szerepe érdekel az 56-os eseményekben.

Előttem az Új Ember 1956 november 4-i száma. Benne Mihelics Vidnek, a keresztény politika és társadalomtudomány jeles szakemberének és a Demokrata Néppárt volt országgyűlési képviselőjének cikke: „Az igazi forradalom”. Ezt írja:

„Elemi erővel szakadtak fel a gátak, amelyek az igazabb, a szebb, a jobb felé törő vágyakat annyi éven át oly levegőtlen, sivár mederbe próbálták szorítani, az emberi méltóság megalázásával, a fizikai lét megvonásával, a lélek és a szív kegyetlen gyötrésével.” Már e néhány mondat is érzékelteti, hogy a tüneti tömegek, a „pesti srácok”, az ingyen ételt osztó falusiak – akár tudatosan, akár csak ösztönösen – alapvető keresztény, mert emberi értékekért szálltak síkra.

De ennél még többről is volt szó. Olivassuk tovább Mihelics Videt: „Ha az értékek három főcsoportját kocka gyanánt képzeljük magunk elé, amelynek két alsó élét a gazdasági és biológiai értékek, magasságát a szellemi értékek teszik, akkor abban a világban, amelyet egész népünk tűrhetetlennek érzett, ez a kocka ugyancsak laposra volt nyomva. Nem volt helyük benne, vagy csak éppen volt helyük benne azoknak a sajátosan magyar értékeknek, amelyek szentek voltak mindig a mi népünk szemében: a múlt megbecsülésének, a nemzeti függetlenség-

Egyszer aztán rám került a sor. Egyik magasrangú katonatiszt figyelmeztetett: vigyázzak, mert minden valószínűség szerint közöttünk is van beépített besúgó. Végignézttem szobatársaimon: volt köztük mindenféle vallású: katolikus, kálvinista, luteránus, zsidó, ateista és hívő. Mit mondjak ezeknek? Március közepén voltunk, Szent József ünnepe közelében, hát elmondtam nekik az egyiptomi József történetét, hogy az isteni Gondviselés hogyan használta fel testvérei irigységét, asszonyának rágalmait, kiszabadult társának hálátlanságát arra, hogy a politikai foglyok börtönébe kerülve az akkori Egyiptom lebukott főemberei közé, akik-

(Folytatás a 4. oldalon.)

nek. S nem volt vagy alig volt benne helye az Istenbe vetett hitnek, amelyet a mi örök szimbolumaink, a Himnuszunk, az ünnepeink, a zászlónk és a címerünk is oly fennen hirdettek.”

A katolikus és protestáns ifjúsági mozgalmak nevében a Keresztény Ifjúsági Szövetség kért szót. Rádiófelhívásában az egész világ keresztény ifjúságához fordult és arra kérte, hogy ébressék országuk közvéleményének és kormányának lelkiismeretét a mérhetetlenül sokat szenvedett magyar nép kérésének meghallgatása, Magyarország semlegességének elismerése iránt.

Keresztény forradalom? Így talán erőltetett és nem is igaz a jelző. De keresztények forradalma is volt, hiszen akkor, 1956-ban még keresztény volt ez az ország. Megtörtén és meggyötörtén volt keresztény, de az volt. Még csak az egyház megfélemlítésére volt a kommunistáknak ideje, belső megrotonásra nem. A félelem talán nem, de a szenvedés annál inkább összehozta a templomok népét. Ahogyan megdöbbenem, hogy nemzeti Himnuszunk hogyan élt és ragadott magával tömegeket, olyan megrázó élmény volt az is – amit jellemző módon szinte senki sem emleget – hogy november 4-én reggel a Szabad Kossuth Rádió utolsó „zeneszáma”, kiáltása volt Schubert Ave Mariája. Mária országának utolsó jelzése a világnak, a megtorlás terrorja, a tankok dübörgése előtt. Ezek nem véletlenek! Ezt az 1956-os keresztény Magyarországot idézte a Nagy Imre és mártírtársai temetésén felhangzó Boldogasszony Anyánk is.

De nemcsak énekek, szimbólumok nyelvén szólalt meg 1956-ban a keresztény nép. Sokkal fontosabb módon: például úgy, hogy nem volt antiszemita kiengesztelés. Ezt 1956 novemberében – titkos jegyzőkönyvben – még Marosán elvtárs is elismerte, pedig milyen jól jött volna a vád, amit aztán később elő is hoztak. Azután úgy, hogy érintetlenek maradtak a betört kirakatok, a nyitott ládákban gyűjtött pénz. Azt mondják erre: a győztes felfutó forradalmak „csodája”. Pedig ezek a csodák is csak egy keresztény értékrendet követő társadalom körülményei között történnek.

Volt sok reálpolitikai megfontolás az 56-os követelésekben. Azt hittük, hogy ha „szocialista demokráciát” mondunk, munkástanácsokat támogatunk, azt talán elfogadják az oroszok. De nem csak ebből a megfontolásból, hanem az elmúlt évtized tanulságaiból is táplálkozott bizonyos kereszténydemokrata értékrend kívánása. Ne feledjük, ez Adenauer, Raab kancellár, Robert Schuman és De Gasperi kora volt. „Igen, mert ne feledjük, – írta Mihelics – a kor parancsa az, hogy valóban szociális állam és igazi demokrácia bontakozzék ki nálunk és mindenütt, amely nemcsak anyagi javakban, de erkölcsi értékekben, nemcsak technikában és technikai civilizációban, de emberségben és szeretetben is egyre dúsabbá válik.”

1956 igazi forradalmát keresztények is csinálták. Amelyért sokan életüket áldozták, börtönt szenvedtek vagy kitartottak a Kádár-„barakkban”. Az egyik kivégzett forradalmár, az ifjú Péch Géza utolsó szavai szerint is ez volt: „Keresztény Magyarországot!”

37 éve volt, lényegében megvalósult, de nem csak Moszkvában és nem csupán Haszbulatovnak nem tetszik. Tegyükünk érte. ■

GYERMEKEKNEK

Nemrég még a mesehősök tartottak bűvkörükben. Lenyűgözött János vitéz bátorsága, Hamupipőke jósága, Ludas Matyi leleményessége, a Legkisebb királyfi jellemessége. Társaiddal játszva szívesen vállaltad, hogy megszemélyesíted őket, és élvezettel lettél úrrá a legkülönfélébb helyzeteken.

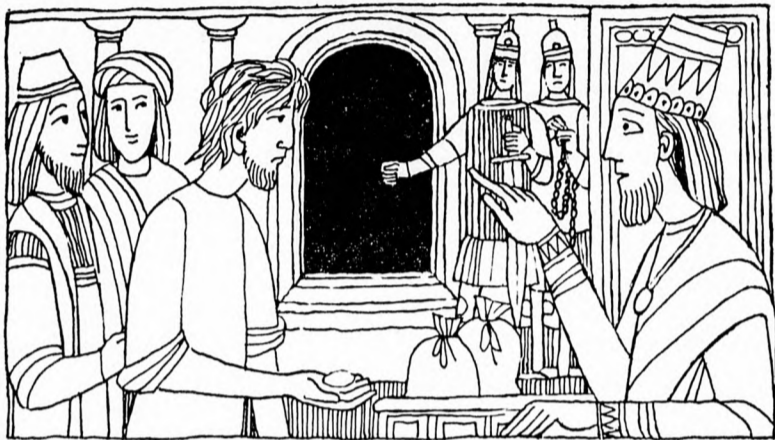
Ma már a mesék világán túl a valódi életben is sokakra felfigyelsz. Észreveszed a filmszínészeket, a zenevilág sztárjait, az olimpiai bajnokokat. Képeik ott függenek szobád falán és biztosan néha vágyakozva fölsóhajtasz: bárcsak nekem is ilyen tehetségem lenne!

November 14-én az evangéliumban Jézus is a tehetségről, a különböző ké-

pességekről, a talentumokról beszél. Szerinte Isten senkit sem hagyott üres kézzel, mindenkinek juttatott a tehetségéből, azért, hogy ki-ki kamatoztassa. Aki többet kapott tőle, attól több eredményt is vár el, aki viszont kevesebben részesült, az szerényebb eredménnyel is jó munkát végzett. A lényeg az, hogy felismerjük képességeinket, s ne hagyjuk őket parlagon.

Neked is tudnod kell, hogy nem elég csak mások tehetségét megcsodálnod. Észre kell vened, hogy mihez van érzéked, mire van képességed, és meg kell találnod a módját, hogyan gazdagíthatod vele másokat és egyben magadat.

János atya

FIATALOKNAK

Kedves Fiatalok!

November 7-én, a 32. évközi vasárnapon olvassuk Szent Máté evangéliumában az öt balga és az öt okos hajadon történetét:

„A mennyek országa hasonlít a tíz hajadonhoz, akik fogták lámpásukat és a vőlegény elé mentek... A balgák lámpásukat ugyan elvitték, de olajat nem vittek bele... (Mt 25,1–13)

A FÖLDÖN TÚLI ÉLET KUTATÁSÁRÓL

„Egészen bizonyosan megéri, ha értelmes jelzések után kutatunk a világűrben” — jelentette ki a castelgandolfói vatikáni csillagvizsgáló intézet igazgatója: P. George V. Coyne SJ egy hosszabb interjúban, amely az „Avvenire” című olasz katolikus lapban jelent meg. Hozzáfűzte, hogy a maga részéről pozitívan értékeli az amerikai világűrkutatói kivatálnak, a NASA-nak rádióteleszkópos kutatási programját. Nézete szerint az életnek a világűrben lehetséges számos lehetősége miatt „kifejezetten kozmikus egocentrizmus” azt gondolni, hogy az ember az egyetlen értelmes lény a világűrben. Utalt arra is, hogy jelenleg a tudomány nem tud arra vonatkozó felvilágosítást adni, létezik-e földön kívüli értelmes élet, vagy nem. Annak a lehetősége viszont felettébb nagy, hogy a világűrben megvan a feltétele az életnek. A tejutak száma az Univerzumban sok száz milliárd, következképpen úgy szólván végtelen a Naphoz hasonló csillagok száma. „Jelenlegi tudásunk szerint egy bolygórendszer kialakulása egy csillag körül normális fizikai törvények szerint ment végbe, bizonyos kezdeti feltételeknek nagyon sok esetben meg kellett lenniük. A bolygók fejlődése, köztük a Földé, nem volt csoda, sokkal inkább normális folyamat” — jelentette ki a vatikáni obszervatórium igazgatója. Hozzá tette még, hogy feltétlenül folytatandók a földön kívüli élet keresésére irányuló kutatások, részben jeleknek a világűrbe való kibocsátásával, részben a világűrbeli érkező „értelmes szignálok” keresésével. (KAP/MK)

„Ha tudtam volna!” Bizonyára nektek is ismerősen hangzik ez a felkiáltás? Hányszor hallunk ilyen s ehhez hasonló kifakadást: „Ha odafigyeltem volna!” — de már késő, megtörtént a baj, a bal eset, a kár, ... „Ha nem mondtam volna!” — de a szó, a mondat elhangzott, s oda a barátság, a tekintély, a szavahihetőség... „Ha igyekeztem volna!” — akkor most nem állnék bukásra...

„Ha nekem lett volna olajam...” Az ilyen panaszok figyelmünket a MŰLT felé fordítják. Az elmulasztott lehetőségek, a kudarcba fulladt próbálkozások felé... Hogyan imádkozunk minden szentmise elején? „Vétkeztem gondolatlanul, szóval, cselekedettel és MULASZTÁSSAL...”

HA: feladataimat, kötelességeimet, ígéreteimet komolyan vettem volna — most minden rendben volna.

DE: lusta voltam, elaludtam, figyelmetlen voltam... Soroljam? Mennyire hasonlítottam az evangéliumból megismert öt hajadonra, akik nem vittek magukkal tartalék olajat. Balgák voltak s ezért a sötétben maradtak. Nem találkozhattak a vőlegénnyel — Jézussal.

A másik öt hajadon okos volt. Okos, mert az a szócska, hogy HA, nekik a JÖVŐT jelentette. Így gondolkodtak: HA menyegzőre megyek, a hosszú úton lámpa, fény is kell. HA késik a vőlegény, várunk kell, több olajra, tartalékra is szükségem lesz... Okosságukért megkapták jutalmukat. Együtt ünnepelehetek a vőlegénnyel!

Átgondolt, figyelmes az élete annak, akinek ez a sok „HA” a jövőbe mutat. S erre figyelmeztet minket az evangéliumi történet. Sőt, több mint figyelmeztetés, meghívás arra, hogy kérdezzük: HA találkozni akarok Jézussal (a vőlegénnyel), HA el akarom nyerni az üdvösséget (menyegzős lakoma) — megtöltöm-e a hit, remény, szeretet olajával lámpásomat és tartalék korszómat, hogy az holnap, holnap után, a jövőben is égjen?

Pál atya

A szeretet és a béke apostola

(Folytatás a 2. oldalról.)

amely biztosítja az emberi, társadalmi és gazdasági kiegyenlítődet, az ember jogát és személyes méltóságát. Giesswein Sándor értelmezésében a keresztény politika célja nem lehet más, mint az evangéliumi igazságosság gondolatát a közéletben minél hathatósabban képviselni és szolgálni.

A második: az evangélium leglényesebb üzenete a világnak; a minden időkre és minden embernek szóló egyetemes érvényű *felebaráti szeretet* krisztusi parancsa. Keresztény politikusok manapság ezt a gondolatot szolidaritásnak is nevezik. De belső tartalmát ennek a szónak is a keresztény felebaráti szeretet képezi.

A harmadik: a keresztény békeeszmény, az a béke és annak szelleme, amit a tanítványaitól búcsúzó Isten-Ember hagyott a világnak. Az emberhez legméltóbb életforma: békességben élni. Ez az igazi haladás záloga — hirdeti Giesswein Sándor. Európa keresztény népei sokat vétkeztek a béke gondolata ellen, amikor természetes érdekellentéteiket a háború eszközeivel akarták megoldani. Igazi megoldásokat csak a béke szellemének érvényesülése teremthet. Szóban, írásban, nemzetközi konferenciákon agítált a háború ellen olyannyira, hogy az I. világháború kezdetén hazaárulónak bélyegezték. Nagy re-

ményekkel kapcsolódott be XV. Benedek békeakcióiba. Zita királynéval együtt próbálkozott, hogy fegyverszünet javasoljon a harcoló felek között.

Korán érkezett? Bizonyos, hogy a század első negyedében a háború infernális csatazajában egy igazságosságot hirdető utópista, a béke-eszmény apostola nem talált megértést a kortársaknál. De az utókor sem bánt vele és ideáljaival különben. Elfelejtették, sőt tudatosan elfeledtették. De szellemi és politikai öröksége túlélte a mostoha időket. Sőt! Ma is időszerű. Megvalósítandó és megvalósítható programja magyar sorskérdések megoldására.

Amikor a kortársak Giesswein Sándort utópistának és naív illuzionistának aposztrofálták, akkor ő mindig mosolyogva Paul Valéry híres, szellemes mondatával válaszolt: „A tegnap utópiái a holnap realitásai!”

Jelenidejű nemzeti történelmünk eme válságos éveiben, ebben a jövőnket meghatározó szekuláris metamorfózisban a keresztény eszményeknek elkötelezett új magyar nemzedékek feladata és kötelessége lesz, hogy ezek a giessweini utópiák realitásokká érlelődjenek, és hogy ezáltal valóra válják a nemesszívű humanista győri prelátnak legnagyobb vágya: „Minél több embernek minél több boldogságot!”

Fatima és a magyarországi egyházüldözés

(Folytatás a 3. oldalról.)

től tehetsége révén játszva megtanulta az államvezetés tudományát, amire egy beduin gyereknek semmi esélye sem lett volna az egyiptomi főiskolákon, hogy mire a fáraó kinevezte kormányzójának, ne csak kinevezése, hanem megfelelő tudása is legyen ahhoz, hogy a hét bő esztendő után hogyan gondoskodik ne csak Egyiptom lakosságáról, hanem saját családját is megóvjá az éhhaláltól és így a Megváltónak előképe legyen. Íme, mondtam nekik, ti sem vagytok itt véletlenül. Istennek tervei vannak veletek. Bízátok rá magatokat, mert az istenszeretőknek minden a javukra válik. Alighogy ezeket elmondtam, nevémen szólított az ör és közölte velem, hogy szabadulok. Gyümölcsölt Boldogasszony vigíliája volt. Szabadulásom után nemsokára budapestre helyeztek egy olyan plébániára, melyet a szerzetes rendek felosztásáig lazarista atyák vezettek.

BUDAPESTTŐL — ESZTERGOMIG

Alakulóban lévő plébánia volt. A lazaristák is bérelt helyiségben laktak és miséztek. Távozásuk után az egyházközségnek se temploma, se plébánia épülete nem volt. Az egyházközséget Szűz Mária Szeplőtelen Szívéről nevezték el. A szomszédos plébánia padlásszobájában laktam és onnan próbáltam motorkerékpárral meglátogatni híveimet. Mikor a plébániát békepap elődöm nekem átadta, és a jegyzőkönyvre ráütötte a plébánia pecsétjét, amely Szűz Mária töviskoszorús Szívét ábrázolta, ezt mondta: Én neked semmi mást nem tudok átadni, mint ezt a töviskoszorút Szűz Mária Szíve körül. Mégis nagy bizalommal kezdtem munkába a fatimai Szent Szűz oltalmában remélve. Egymás után három tervet adtam be jóváhagyásra, hogy templomhoz jussak. Az elsőre azt mondták, hogy túl nagy. A másodikra, hogy túl kicsi. A harmadikra választ sem kaptam. Sokat kellett tárgyalnom az Állami Egyházügyi Hivatallal. Mindig órákra megvárakoztatnak. A várakozási időben megszámlálha-

atlan rózsafüzért mondtam el Szűz Anyánk segítségét kérve. Közben sikerült megvennem egy családi házat plébániaépület számára. Annak az udvarán volt egy kis melléképület. Abból kápolnát alakítottunk ki és külföldről megszereltük hozzá a fatimai Szűzanya szobrát. Az épületnek elég nagy udvara volt ahhoz, hogy oda raktár építésére kérjek engedélyt. Ezt hamarosan meg is kaptam. Az emberek nagy lelkesedéssel láttak munkához. Három nap alatt elkészítettük a beton alapot. Két hétre rá a falakat húztuk fel. Éppen elkészültünk a közműves munkával, mikor a hatóság leállította a további munkát, mert rájöttek, hogy e raktár templomnak is használható. Engem büntetésből egy nagyon elhanyagolt vidéki plébániára helyeztek három filiáléval. December 13-án kezdtem Pákozdon munkába s csak később jöttem rá, hogy a fatimai Szűzanya rendszeresen küld minden hónap 13-án valami ajándékot viszonzásul azért, hogy a kommunista fellegvárnak kikiáltott Csepel-Királyerdőn templomot kezdtem építeni az ő tiszteletére. Pár év múlva a politikai helyzet enyhülésével engedélyezték a templomépítés befejezését.

Pákozdon először a Szent József tiszteletére épült templomot restauráltuk, majd az egyik filia miséző helyéül szolgáló kápolnáját építettük meg a háború okozta romokon úgy, hogy újra misézni és hitoktatni lehetett benne.

Tíz év után Esztergomba helyezett főpásztorom, hogy az ottani nagyszemináriumban tanuló kispapok spirituális és dogmatika tanára legyek. Ez akkoriban igen veszélyes beosztás volt egy olyan pap számára, aki nem volt tagja a pápi békemozgalomnak, mert az amerikai követségben száműzetésben élő Mindszenty hercegprímás helyett békepapok vezették az egyházmegyét és a szemináriumot is.

(Folytatás a következő számban.)

Az erény a lélek egészsége, ahogy a bűn a lélek betegsége.

Széchenyi

Magyarországi változások

4. ALAPÍTVÁNY A KERESZTÉNY KÖZÉLETI MŰVELTSÉG ELMÉLYÍTÉSÉRE

Fel lehet vetni a kérdést: mi az oka annak, hogy a katolikus egyház keréken 100 esztendeje tanítja, hogyan lehet igazságos és az ember erkölcsi felemelkedését és anyagi boldogulását szolgáló társadalmat építeni és Európa országai egyik válságból a másikba keverednek. Közben lezajlott két világháború, néhány forradalom és mégsem mondhatjuk kontinensünk országairól, hogy lakói mindenütt jólétben, békében és boldogan élnek. Az általánosítás természetesen mindig igaztalan, a kérdés mégis jogos: hol maradt a pápák egymást követő szociális körleveleinek döntő hatása az európai népek életében. Érdekes megfigyelni azt is, hogy a keresztény társadalomelmélet Európa nyugati felében tudománnyá vált. Hatalmas szakmai irodalom értelmezi lényegét, sokan kidolgozták annak részleteit. Társadalmi mozgalmak és kereszténydemokrata pártok vállalják az egyház társadalmi tanításának megvalósítását. Az egyház mégis újból és újból az európai társadalom keresztény megújulását, Európa újraevangelizálását sürgeti.

Ennek az ellentmondásnak számos elfogadható magyarázata van. Tanulása mégis csak az, hogy a szekularizált európai társadalom fülébe nem jut el az egyház szociális körleveleinek irányító mutató tanítása.

Nem más a helyzet Magyarországon sem. Igaz ugyan, hogy a két első, nagy szociális körlevélnek, a *Rerum novarum* (1891) és a *Quadragesimo anno* (1931) ismertetésének nagy hatása volt társadalmunkban, de valljuk be, viszonylag kevés gyakorlati eredménnyel. A tudós egyházi és világi személyiségek és áldozatos mozgalmi vezetők egész sorát lehetne említeni, akik életüket áldozták az egyház szociális tanításának értelmezésére, gyakorlati alkalmazására. Közük volt *Prohászka Ottokár* püspök próféta működésével; *Giesswein Sándor* győri kanonok, országgyűlési képviselő; *Közi Horváth József*, a Katolikus Akció emigrációban meghalt egykori országos titkára, *Kerkai Jenő* jezsuita, a KALOT alapítója és a keresztény társadalmi megújulás lánglelkű apostola. De meg kell említeni többek között *Kovrig Béla* szociológust, egyetemi tanárt, *Teleki Pál* Amerikában elhunyt szociálpolitikai tanácsadóját, és nem utolsó sorban *Vida Istvánt*, a Katolikus Munkásmozgalmat, az EMSZO Németországban élő egykori főtitkárát. Valamennyien közéleti tevékenységük központi feladatának tartották, hogy az egyház által meghirdetett, a társadalomnak az evangélium szellemében fogant átalakításán dolgozzanak. Sokoldalú munkásságuk nyomát ma már alig-alig találhatjuk meg a magyar társadalomban.

A BARANKOVICS ALAPÍTVÁNY

Az Alapítvány kezdeményezői azzal a szándékkal hozták létre az alapítványt, hogy „az európai keresztény szellemi kultúra, művelődés, közéleti képzés és tudományos kutatás számára, továbbá könyvek, folyóiratok és napilapok kiadására teremtsenek intézményi keretet és anyagi seltételeket” a kuratórium, illetőleg elnöke *Surján László* népjóléti miniszter irányításával. A gyakorlati munkát *dr. Lassányi Ferenc* ügyvezető igazgató irányítja. Az alapítvány tanácsnoki vezetője *dr. Pintér György* közgazdász, főiskolai előadó.

Barankovics István neve közben feledésbe merült a magyar társadalomban. A

széles látókörű katolikus újságíró, európai műveltségű közíró és politikai gondolkodó 1945 után volt a magyar belpolitika jelentős személyisége. 1945-ben a *Keresztény Demokrata Néppárt* hívta meg soraiba és mint a *Demokrata Néppárt* főtitkára hirdette meg 1947-ben híres győri, ellenzéki programját, *Giesswein Sándor* szellemében. A választásokon az ellenzéki pártok közül a legtöbb szavazatot kapta.

Barankovics írásából, megnyilatkozásaiból és országgyűlési beszédeiből a 'ha-

Ő SZI S Í P

*Az őszi síp már mélabúsan füttyög.
A kis tanyákból szállnak esti füstök.*

*Az út mellett zokog az ifjú nyárfa.
Barom tapossa gyöngykönnnyét a sárba.*

*A keresztútnál fázva áll a köszent.
Riadt motor ront el mellette bőszen.*

*Az erdő bordóban s aranyban lángol.
Behordtak mindent az üres határból.*

*Kifosztva áll a dombon a gyümölcsös.
Gimnáziumban van megint az öcskös.*

*A préházakban véresek a kádak.
Bronzárddáikkal hallgatnak a nádak.*

*A kék heggyekből néha puska dörren.
Tar ágak közt ugrál a kis ökörszem.*

*A csösz kiszolgált. Nincs is semmi kedve.
Készíti vackát télire a medve...*

*A guászkendőt kajánul bontogatja
Fekete varjak károgo csapatja.*

*A nap elvénuilt. Sárga mint a megholt.
Feltündökölt az estben a hideg hold.*

*A temetőn is hallgatnak a tücskök.
Az őszi síp, mint messze vészjel füttyög...*

Harsányi Lajos (1883–1959)

zai társadalom demokratikus megújításának, a politikai kultúra, a demokratikus erények és a keresztény európai értékek elmélyítésének töretlen igénye jut kifejezésre. Ismételten sürgette a világnézeti és politikai képzés intézményesítését, egy politikai akadémia felállítását színvonalasabb közéleti kultúra érdekében. Erre vállalkozik a nevét viselő Barankovics Alapítvány és a keretei között működő *Barankovics Akadémia*.

A TANFOLYAMOK

A Barankovics István Alapítvány (BIA) elsősorban felnőtt, és ifjúságképzéssel foglalkozik előadások és hétvégi tanfolyamok, szemináriumok formájában. Új távlatot nyitott működésében tavaly óta a *Konrad Adenauer Alapítvánnyal* kötött szerződése, amely a felkínált támogatás segítségével megszilárdította az alapítvány működési feltételeit és kiszélesítette tevékenységének körét. A népfőiskolai és szakmai jellegű oktatás mellett többek között lehetővé tette könyvtárának és demokratikus központjának megalapozását, könyvkiadási programjának beindítását és a Barankovics Akadémia folyamatos működését is. Az alapítvány hétvégi rendezvényeinek száma ma már meghaladja a százat és eljutott az ország számos helyére Szombathelytől Nyíregyházáig, Szegedtől Győrig, a térség központjaiba és falvaiba. A BIA keretében az országban egyedülálló tanfolyam indult „Család- és életvitel” címmel, hogy segítse a fiatalok beilleszkedését az iskola utáni életbe.

Az alapítvány mintegy 40 tagú hazai és külföldi szakértőből álló előadói gárdája ismerteti az egyház társadalmi tanítását, az erre épülő keresztény köz-

életű értékrendet, a demokratikus jogállam működését, a szociális piacgazdálkodás rendszerét. Ismertetik a kelet-közép-európai térségben ható történelmi erőket és az európai egység folyamatát. A hallgatók érdeklődését azonban egyre inkább a konkrét gazdasági jelenségek, a mezőgazdasági, kisipari, a kisvállalkozói réteg önállósulási problémái határozzák meg. Emellett több hétvégi tanfolyam keretében foglalkoztak az előadók a munkavállalók, ipari munkások- és alkalmazottak érdekvédelmi jogainak oktatásával. A tanfolyamokat a témát érintő szakmai füzetek, könyvek, jegyzetek díjmentes szétosztása támasztja alá.

A KIADÓI PROGRAM

A tanfolyamok témáit és általában a keresztény demokratikus közszellem és politikai kultúra fejlődését az alapítvány önálló könyvkiadói programja támogatja. Ily módon jelent meg *Mészáros István* kultúrtörténész, „Kimaradt tananyag — A diktatúra és az egyház küzdelme” című könyve a kommunista rendszer hatalomátvételéről, az egyházi iskolák államosításáról és az iskolarendszer erőszakos átszervezéséről. *Farkas Péter* geológus, politológus, „Fenyegtetett jövőnk védelmében” c. könyvében a korszerű környezetvédelem keresztény erkölcsi hátterét fejt ki tudományos alapossággal. A belga *Robert Houben* „Politikai hatalom és keresztény felelősség” című könyve alapvető munka, amely a demokratikus politikai rend működését, a politikai jogok gyakorlását és a keresztény ember közéleti elkötelezettségét fejt ki népszerű formában. *Giczgy György*, országgyűlési képviselő, az Új Ember szerkesztőségi tagjának „Lépváltás” című, a keresztény és demokratikus társadalmi és közéleti filozófiai alapjairól és korszerű értelmezéséről szóló könyve ugyancsak az alapítvány támogatásával hagyta el a nyomdát.

Az alapítvány legújabb kiadványa a CDU/CSU Evangélium/Protestáns Munkaközössége egyik tartományi elnökének, *Dr. Gottfried Mehnert* evangélikus teológusnak könyve, amely „Protestánsok a kereszténydemokráciában” címmel jelent meg *Békefi Lajos*, református lelkész, a „Presbiter” című lap főszerkesztője fordításában. A kiadvány jelzi az alapítvány nyitottságát a magyar protestáns közéleti érdeklődés felé.

A SZELLEMEK KÖTELEZ

Barankovics István számos tanulmányában kifejezésre juttatta, hogy ha a demokrácia eszmei követelményeit összekapcsoljuk az evangéliumi értékekkel és ezt érvényesíteni szándékozunk a közéletben, akkor nagyon magas követelményeket támasztunk magunkkal és a társadalommal szemben. De azt is kifejtette, hogy „önmaga kormányzására csak művelt és erkölcsös nép képes. A mai bonyolult kormányzati feladatok idején —folytatta gondolatmenetét— a demokrácia másik nélkülözhetetlen alapja a műveltség. Tisztán jogszabályokkal vagy erőszakkal még soha sehol sem sikerült demokráciát teremteni... És minél bonyolultabbá válik a közélet, minél több életviszonyra hat ki az állami akarat... annál alaposabb szakismeret, annál lelkiismeretesebb és élesebb ítéletért, annál pontosabb tájékozódást igényel. Itt lép előtérbe a nép szellemi és erkölcsi nevelésének fontossága”.

Barankovics szellemi hagyatéka még feltárára vár. Ez is feladata az alapítványnak, hiszen az elmúlt évtizedek egyoldalú és erőszakos szellemi ráhatása után különösen nagy segítséget jelent-

Lehet-e jó katolikus egyszersmind jó buddhista

Tavaly nyáron Magyarországon járt a Dalai Láma. Látogatásával részletesen foglalkozott az otthoni sajtó. Beszámolt arról az ökumenikus találkozóról is, amely közte és Paskai bíboros közt a budapesti Szent István bazilikában lefolyt. Ez az esemény azóta is foglalkoztatott számos vallásos hívőt. Egyikük így tette fel a kérdést:

„Igaz-e, amit a *Napló* című magyarországi lap egy régebbi számában olvastam: 'A jó katolikus is lehet jó buddhista'? Én a két vallást nem tartom összeegyeztethetőnek...”

Miklós atya ezt válaszolta:

A kérdés egy idő óta sokakat foglalkoztat, hiszen utóbbi időben nálunk is divatosá vált a keleti vallások iránti érdeklődés. Ha az ember valóban szakszerű választ akarna adni, nagyon részletesen kellene fejtegetnie a buddhizmus különböző tanait, és válfajait, amelyek Buddha óta, aki a Krisztus előtti 5. században élt, de akinek tanítását csak egy jó félvezreddel később jegyezték fel, jelentős változásokon mentek keresztül.

Leegyszerűsítve a dolgokat azt lehet mondani, hogy a buddhizmus lényegében sokkal kevésbé vallás, mint inkább módszer az élet problémáinak megoldására. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy a buddhizmus vallás, Isten nélkül, amennyiben nincs, vagy csak nagyon homályosan van Isten fogalma. A túlvilágról való tanításában a hinduizmusból átvett lélek-vándorlás játszik fontos szerepet.

Ezekben a kérdésekben valóban nagyon távol áll a kereszténységtől, amelynek alaptétele a személyes Istenben való hit, aki az ember egész életét átfogja, aki kinyilvánítja magát az embernek, belép az emberiség történelmébe, hogy szeretettel magához vonja a tőle bűn által eltávolodott embert.

Vannak azonban a buddhista etikának, életbölcességnek és életszemléletnek olyan pontjai, amelyek a keresztény ember számára is megközelíthetőek: ilyen a szeretet központi jellege, az önfelegyelem, a béke keresése. A buddhizmus élet-módszerétől mi keresztények is sokat tanulhatunk, jóllehet a Bibliát olvasva — és annak kezdetei jóval a Buddha előtti évszázadokra nyúlnak vissza, — ott ezeket az általános emberi élet-szabályokat épp úgy megtaláljuk, csak a fogalmazás más.

Lehet-e hát a jó katolikus egyszersmind jó buddhista? A válasz így hangzik: amíg csak a buddhizmusból vett életszabályokat igyekszik megvalósítani, másszóval azt veszi ki belőle, ami a kereszténység erkölcsi felfogásával összhangban van, akkor ez ellen nem lehet kifogás. Más lenne a helyzet, ha a buddhizmus egyes tételeit, vagy vallásos megnyilvánulásait tenné magáévá, amelyek a keresztény hittel nem egyeztethetők össze. Ebben az esetben az illető vagy megszűnnék kereszténynek lenni, vagy nem válnék igazi buddhistává. Al-keresztényekből és ál-buddhistákból sajnos elég van, csak haszna nincs belőlük senkinek, legkevésbé önmagunknak. ■

het társadalmunknak minden olyan szellemi forrás, amely biztos utat mutat és használható politikai műveltséget nyújt ebben az átmeneti, bontakozó korszakban. Az evangéliumi értékek társadalmi érvényesítése ebben a vonatkozásban létkérdése a mai magyar társadalomnak. Ebben kíván sokoldalú segítséget nyújtani, névadója szellemében a Barankovics Alapítvány a maga eszközeivel.

KOVÁCS K. ZOLTÁN

A pápa a balti országokban

Közel 10 esztendőtt kellett II. János Pál pápának erre az alkalomra várnia. 1984-ben tett első kísérletet Litvánia meglátogatására, Szent Kazimír herceg, a lengyelek és litvánok közös védőszentje halálának 600 éves évfordulója alkalmából. Kérését a szovjet hatóságok éppúgy visszautasították, mint néhány évvel később második próbálkozását, amikor Lettország ünnepelte a keresztény hit felvételének nyolcadik centenáriusát. Természetes hát, hogy a pápa mostani útjának, magától értetődő vallásos jellegén kívül, politikai vetülete is van, annál inkább, mert a balti országok történetének utolsó 50 esztendeje a szovjet rendszer politikai, ideológiai és nemzetiségi elnyomásának jegyében folyt le. A KGB százezerszámra hurcolta el és hagyta iszonyatos kínlás közepette elpusztulni a litván, lett és észtek ellenállókat, köztük püspököket, papokat, mindkét nembeli szerzeteseket és hitvalló világiakat. Érthető tehát, hogy mindhárom ország és nemcsak a 80 %-ban katolikus Litvánia, hanem a protestáns többségű Lett- és Észtország lakói is úgy tekintették a pápalátogatást, mint a fél-évszázados lidércnyomás végét és a függetlenségért vívott küzdelmük elismerését a világ legfontosabb erkölcsi tekintélye részéről. Litvániát ezenkívül a pápa érkezése előtt alig néhány nappal hagyta el az utolsó orosz katona. A két eseményt, a nemzeti függetlenség visszaszerzését és a pápa megjelenését litván földön ezért jelképesen értelmezték az

ÚJRAHÁZASODOTTAK AZ EGYHÁZBAN

Freiburg, Mainz és Rottenburg-Stuttgart egyházmegyék templomaiban két hétvégén valamennyi szentmisén felolvasták azt a pásztorlevelet, amelyet a három dél-német egyházmegye püspöke, Oskar Saier, Karl Lehmann és Walter Kasper az elváltak és újrَاهázasodottak lelkipápaságáról írt.

Az egyház nekik is otthonuk — hangsúlyozzák —; ugyanakkor leszögezik, hogy az egyház Jézusnak a házasság felbonthatatlanságáról szóló szavai fölött nem rendelkezik. A házasságok felbomlásának nagy számát azonban természetesen nem lehet figyelmen kívül hagyni. Szükséges tehát, hogy az elvált újrَاهázasodottak fokozottabb segítséget kapjanak helyzetük tisztázásához. Azok a megkereszteltek, akiknek a házassága felbomlott, és egy második, polgári házasságban élnek, ettől még nincsenek kikeresztve az egyházi közösségből. A pásztorlevél kiemeli, hogy minden egyes esetet megkülönböztetett módon kell kezelni. A helyzet nem ugyanaz, ha valakit igazságtalanul hagytak el, vagy ha valaki az egyházilag érvényes házasságát maga rombolta szét. Az újrَاهázasodottaknál azt is figyelembe kell venni, hogy a kötődés az új házastárhoz „új erkölcsi kötelezettséggé vált-e”.

Az újrَاهázasodott elváltak szentségekhez járulásának lehetőségét a püspökök szerint minden konkrét esetben gondosan meg kell vizsgálni.

Egyidejűleg azonban az egyházban el kell kerülni minden olyan tendenciát, amely „a válást és újrَاهázasodást normális dolognak szeretné tekinteni” — írják a püspökök. Az egyház éppen azal szolgálja nélkülözhetetlen módon az embereket, hogy a házasság felbonthatatlanságát fenntartsa. Jézus világos szava ebben a kérdésben nem nyomozható törvény, hanem lehetőség, meghívás és ajándék, hogy az ember a házasság eredeti értelmét egy életen át tartó hűség formájában megvalósítsa. KIPA / MK

ország vezetői és a sajtó is. A lengyel pápa, akit különleges rokonszenv szálai kötnek a balti országokhoz, a vallási különbségek ellenére, egymáshoz hasonló problémákkal találta magát szemben, hiszen a szovjet hatalom mindhárom országot nagyjából azonos elbánásban részesítette. II. János Pál ezért mindenekelőtt a múlt sebeit igyekezett gyógyítani. Vilniusban a „Keresztek dombján”, ahová a nép szenvedéseinek jeleként százzszámra tűzték a keresztek, a pápa fájdalommal emlékezett a szovjet rendszer áldozataira. Ugyanakkor felszólította a litván népet, hogy a gyűlöletet, a bosszú érzését szüntesse meg kiengesztelődéssel, megbocsátással. Ennek a felhívásnak nemcsak vallási jelentősége van, tekintve, hogy a szovjet kormányzat mindhárom országba nagy számban telepített más, főleg orosz nemzetiségű csoportokat. A jelenlegi kormányok igyekeznek ezektől megszabadulni, anélkül is inkább, mert sok köztük a régi rendszer támogatója. Ezért nem sikerült a lett és az észtek kormányának eddig meg-

állapodnia az orosz kormánnyal a csapatok kivonását illetően; ezeket az orosz kisebbség védelmére hagyták a két országban. Népszerűtlenséget is vállalva, II. János Pál mindenütt kiállt a kisebbségek jogai mellett, egyben felhívta ezeket a lojalitásra az iránt az ország iránt, amelyben most élnek.

Mindhárom ország küszködik egy új társadalmi berendezkedés felépítésével. A pápa a Riga-i egyetemen tartott előadásában erre is kitért, rámutatva az egyház szociális tanítására és az erkölcsi alapokra, amelyek nélkül a felszabadulás a kommunizmusból nem sokat ér. A nyugatról beáramló fogyasztási gondolkodás, a konzumizmus nem kevésbé lehet káros, mint a kommunizmus. Fontos szerepet játszottak a pápai látogatás során az ökumenikus találkozások az evangélikus és az ortodox egyházak képviselőivel. „A közös múlt — mondta a pápa a rigai luteránus székesegyházban — kihívás számunkra, hogy együttműködve tekintsünk a közös jövő felé.” A balti államok népének most erre van leginkább szüksége.

Frank Miklós

Vatikáni értekezés a katekizmusról

A Püspöki Kongregáció által Rómába összehívott három napos értekezés — amelyen a világ minden részéből a püspöki karok katekizmus-bizottságainak elnökei vettek részt, magyar részről Keszthelyi Ferenc váci püspök — az egyházi élet rendkívül időszerű és fontos témájával foglalkozott, nevezetesen az új katekizmus lelkipásztori jelentőségével, illetve azzal, mi a szerepe a helyi katekizmusok megszerkesztésében. Krisztus az evangelizálás kifejezett küldetésére alapította meg az egyházat — mondotta a pápa. Az egyház ma ugyanazt folytatja, amit egykor tanítványai tettek. A harmadik évezred hajnalán új evangelizálást kezdett, és erre a célra felhasználja a mai kor igényeinek tökéletesen megfelelő új katekizmust.

A lelkipásztorok és hitoktatók szen-

teljenek különleges figyelmet a katekizmus különböző fázisainak, a hitbe való bevezetéstől a keresztségi elkötelezettség megerősítéséig. A hitoktatással foglalkozó lelkipásztorok az új evangelizálás legmegfelelőbb eszköze, hangsúlyozta a pápa, és ezzel kapcsolatban idézte az új katekizmusból: „Az üdvösség egyedül Istentől származik. De mivel a hitéletet az egyházon keresztül kapjuk, az egyház a mi édesanyánk. Hisszük a katolikus egyházat, mint új születésünk anyját, nem pedig az egyházban hiszünk, mintha üdvösségünk életének szerzője lenne”.

Az új katekizmus a pásztoroknak és a híveknek egyaránt szól, arra szolgál, hogy a katolikus egyház által vallott és hirdetett hitre neveljen bennünket.

VR-MK

Hírek - események

A Katolikus Újságírók Nemzetközi Uniója európai részlege a szicíliai Sirakusában tartott konferenciáján Lukács László piarista atyát választotta alelnökévé.

*
A Magyar Katolikus Püspöki Kar szeptember végén tartott őszi konferenciáján megtárgyalták a többi közt az új egyházmegyei beosztással felmerülő kérdéseket, az ifjúsági lelkipásztorok helyzetét, az új katekizmus magyar nyelvű kiadásának ügyét, a Magyar Karitás előtt álló feladatokat, valamint a jövő évi „Nemzetközi Család-év” előkészületeit.

*
I p a c s K a t a l i n a Vatikáni Rádióánál 25 éven át kifejtett kiváló munkája elismeréséül a Pro Ecclesia et Pontifice pápai kitüntetést kapta.

*
A Szentatya szeptember 21-én Castelgandolfóban magánkihallgatáson fogadta Israel Meir Lau-t, Jeruzsálem askenázi főrabiját. A mintegy félórás beszélgetés után a főrabbi jeruzsálemi látogatásra hívta meg a pápát. „Remélem — mondotta a pápa — az isteni Gondviselés lehetővé teszi számomra, hogy egy napon ismét elzarándokoljak a Szentföldre”. Az eszmecsere „nagyon szívélyes légkörben” folyt le, elején és végén kéz-fogással, minthogy a Szentatya és a főrabbi is krakkói származású. Kölcsönös ajándékozás után Meir lau főrabbi be-

mutatta feleségét a pápának, aki Isten áldását kérte 8 gyermekére és 22 unokájára. VR/MK

*
Fra Andrew Bertie-t, a Szuverén Máltai Lovagrend uralkodó nagymesterét, október 2-án fogadta Paskai László bíboros, prímás, Esztergom-Budapesti érsek. A magasrangú vendég és kísérete ezt követően a Bazilika kriptájában lerótta kegyeletét *Mindszenty hercegprímás* sírjánál. Másnap a mártír *Apor Vilmosnak* a győri székesegyházban lévő sírját keresték el, majd Pannonhalmán, a bencések főmonostorában *Várszegi Asztrik* püspök, főapát fogadta a vendégeket s mondott köszönetet a sok segítségért, amellyel a lovagrend Magyarországot támogatta. MTI

*
A Szentatya megbízta Roger Etcheagaray bíborost, az „Igazságosság és béke” Pápai Tanács elnökét, vegyen részt a kínai nemzeti sportjátékok megnyitó ünnepségén, amelyre a szervező bizottság a Vatikánt meghívta. A meghívás a kínai vezetőség részéről azt jelzi, hogy a pekingi kormány szeretné kapcsolatait a Szentszékkal rendezni.

*
A dél-olaszországi San Giovanni Rotondóban 25 évvel ezelőtt 81 éves korában hunyt el Pio atya, kapucinus szerzetes, aki 50 éven át hordozta testén Krisztus öt sebhelyét. A szentéletű Páter boldoggáavatási pere folyamatban van, sírjához ma is százezrek zarándokolnak.

Cserkészélet

A Külföldi Magyar Cserkészszövetség I. (európai) Kerülete szeptember 25—26-án a Salzburg melletti Mattsee partján tartotta az idej kerületi akadályversenyt, az AKI-t. A központilag adott téma Fekete István: Tüskevár c. regénye volt. A megjelent több mint 150 résztvevő 20 órben 3 — korának megfelelő — pályán mérte össze tudását. Ezen a bécsi, bécsújhelyi és innsbrucki csapatok által rendezett találkozó idén első alkalommal vett részt a heidelbergi, linzi, mainzi, müncheni, stuttgarti és zürichi cserkészekkel együtt 1 pozsonyi és 2 esztergomi órs.

Szombat estétől vasárnap délig tartott az élménydús együttlétt, és a hirhető salzburgi zsinóros. A szombat délutáni számháborút követő áhítatot ifj. Gémes tiszteletes tartotta. A táború egy pajtában volt fagyúfáklya-lobogás mellett. A vasárnap délelőtt lebonyolított akadályverseny eredményhirdetésére ebéd után került sor, majd a zászlólevonást követően ismét szétszéledt Európaszerte a magyar cserkészek serege. Sz. T.

FELEJTHETETLEN ÉLMÉNY:

— FILLMORE, 1993

Egy külföldi magyar cserkész számára a tisztképző tábor cserkészéletének döntő fordulópontja, mely megszabja felnőtt korában való magatartását és egyben kötelezi a cserkészmozgalomban való életreszlő működésre.

Ausztriából, Innsbruckból jöttem, azaz „Innhidáról”, hogy csapatom névadójának, Kozma Györgynek a szavaival éljek. Bizom benne, hogy az ő szelleméből is hoztam magammal valamit. Éreztem is a nagy felelősséget és nem szórakozni jöttem ide. Örömmel teszem ezt, mert szeretem innsbrucki gyerekeimet, ők lelkiileg táplálnak engem s közben próbálok legjobb erőfeszítéssel őket emberebb emberré és magyarrá nevelni. Őszintén megmondom, nehéz, de nem lehetetlen feladat.

A Sík Sándor Cserkészpark „pentagon” nevű hatszögű épületében ülök és visszapillantok az elmúlt tíz napra. Teljesen más volt, mint nekem előzetesen lefestették. Jó volt! Sőt: „klassz” volt! Élményekben dúsgazdag! Igen sokat tanultam kiképző vezetőimtől, de sorstársaimtól is. Velük családdá forrtunk össze: barátok lettünk. Tíz nap alatt rengeteget tapasztaltunk együtt, nehézségeinket együtt győztük le, ami barátságunkat erősítette.

Holnap már el kell mennünk oda, ahonnan jöttünk, hogy az itt tanultakat felhasználjuk mindennapi cserkészéletünkben, amivel csapatunk munkájában nagyserű eredményekre juthatunk. A fájdalom csak az, hogy barátoktól, testvérektől kell búcsúznunk s ki tudja mikor s vajon találkozunk-e újra.

Nagyon szerencsésnek érzem magam, hogy részese lehettem a kiváló előadások meghallgatásának, melyek a lélektantól és jellemneveléstől a raj vezetéséig és a csapat szervezéséig és irányításáig, kirándulások, táborok szervezéséig, a népdal, népmese, népi tájegységek ismeretéig terjedtek és a vezetés ezernyi gyakorlati tudni-valóját megmagyarázták. Sok mindenre választ kaptam, aminek nem tudása nyomoztatta munkámat. Köszönöm! Cserkész-tisztképző táborom felejthetetlen élmény marad.

Schenkné Körbl Angyalka

ŐSZI VETÉS

Hótól fehér a házfedel, — bukott a nyár, győzött a tél. Rőt avaron, fehér havon jön a halál fehér lovon.	Fehér kendőt lenget a föld, alig maradt valami zöld. Az a kevés őszi vetés, sorsa tőrés kinszenvedés.
--	--

Jóakaró
tündér a hó,
hitet, reményt
betakaró.

Bűvös palást:
arany kalászt —
rejt ragyogó
feltámadást...

Erdélyi József (1897—1978)

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Linzi: A szentkereszttségben részesült: Antal Sandra, augusztus 15-én, a Neue Heimat-i templomban.

Az örök hazába költözött: Szent János honfitársunk (Wels, Ungarnstr. 9.), életének 76. évében, augusztus 13-án. Betegségének fájdalmaival hősiességgel viselte, és az örök-kévalóságra a szentségek áhítatos felvételével készült. Augusztus 20-án temették nagyszámú gyászoló közönség részvételével.

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Keresztelés: Christoph Danyt, Petrica Lucian és Kerekes Jolanda kisfiát szeptember 25-én kereszteltük.

Halottaink: Geley György, 88 évesen, április 30-án, Párizs. Korényi Imréné, szül. Jaczó Jolán, 81 évesen, április 29-én, Budapesten. Lőb András, 53 éves korában, május 15-én, Villejuif-ben. Zetekné, szül. Markovics Katalin, * 1916 nov. 30. † 1993 május 16. Brunoyban. Csengeri Charles, május 19-én, Párizsban. Kovács István (Coak Etienne), május 20-án, Collmette-ben. Gerday Gábor István, * 1937 aug. 20., † 1993 június 17., Párizsban. Gaál Jenőné, szül. Veress Irén, 86 évesen, június 19-én, Neuilly S/Seine. Czeigovitsné, szül. Laubel A. Sophie, * 1908 nov. 1., † 1993 június 15-én, Hamburgban. Kiss Rezső, 64 évesen, július 5-én, Budapesten. Kozma István, 59 évesen, augusztus 20-án, Párizsban. Kiss Andor, 66 évesen, augusztus 14-én, Párizsban. Nyugodjanak az Úr békéjében.

NÉMETORSZÁG

Essen: A kereszttség szentségében részesültek, Szép családi ünnep keretében kereszteltük szeptember 12-én Oberhausenban, a Szent Bernát templomban Ulmer Laurát, U. György és Sudár Teréz Ágota leányát.

Bensőséges szertartás keretében, rokonok és jó barátok szeretetének közösségében, részesült a szentkereszttségben Farkas Judit Erkrathban, a Keresztelő Szent János templomban. Judit a debreceni egyetem hallgatója, ahol szociológiát és pedagógiát tanul. Életcélja, hogy a szeretetre legjobban rászoruló gyermekek tanítója lehessen.

Markkafen: Bérnálás: július 3-án bérnálták Speckmaier Edina Katrin-t, S. Leonhard és Országh Magdaléna leányát.

München: Keresztelés: Patay Jennifert, P. Andreas és P. Iona Klára kislányát július 25-én kereszteltük. Ewert-Vastag Natalie, E. Andreas Horst és Vastag Erzsébet kislányát szeptember 12-én és Deák Bárdos Virginia Deana, D. B. Ede Böngér és D. B. Mária Borbála leányát október 3-án kereszteltük.

Házasság: Stagnitta Maurizio és Lappy Adrien Marie június 19-én szentségi házasságot kötöttek.

Halálozás: Bedity Georg, 65 éves korában elhunyt. Július 29-én a Perlacher Forst-i temetőben helyezték örök nyugalomra.

Stuttgart: Keresztelés: Kalmár Clementina, K. Ferenc és Szabolcsi Gizella kislányát Eisenlingenben szeptember 26-án kereszteltük.

Szentségi házasságot kötöttek: Csegzi Andrást és Mitrasca Monika, szeptember 4-én Stuttgartban, valamint Horn Ottó és Striffler Christina Sindelfingenben és Nauerz Bernd és Javorsek Suzanna, augusztus 28-án Waldfischbachban örök hűséget esküdtek egymásnak. Isten áldása kísérje vállalkozásukat.

GYÉMÁNTMISE

Monsignore vitéz V a r g h a G á b o r, a Bamberg-i főegyházmegye nyugalmazott magyar lelkésze, volt tábori főlelkész, 1993 szeptember 30-án ünnepelte gyémántmiséjét a michelfeldi ferences nővérek kolostorának kápolnájában több paptárs részvételével. Az ünnepelt a Vitézi Rend főszéktartója, máltai káplán és a Szent László Társaság és Rend priorja.

Az ünnepélyes szentmise után állófogadás, majd ünnepi ebéd következett a számos meghívott vendég számára, amelynek alkalmával köszöntötték a jubiléumát és meleg hangon méltatták magyar és német munkásságát. A magyar lelkészeket utóda, főtisztelendő Bárány József képviselte, ő mondott Vargha Gábor atyának hálával telt köszönetet évüzenetes fáradságtalan munkásságáért.

A Németországban lelkészkedő magyar papság, Miklósházy püspök atya és helyettese, P. Szőke János nevében szeretettel köszöntöm gyémántmisés oltártestvérünket és kívánok szívvel erő, egészséget, Isten bőséges áldását életére. Ad multos annos! Fejős Ottó főlelkész

Helyreigazítás: Előző számunkban a 7. oldalon dr. Hieró István rövid halálhíre után akartuk közölni: „Méltatást következő számunkban hozunk”. E mondat lecsúszott egy keresztelői hír alá. Szíves elnézésüket kérjük!

A templomrombolás 42. évfordulója

Az 1919 után hálából épült fogadalmi Regnum Marianum templomot, mint ismeretes, 1951-ben a Rákosi rendszer felrobbantotta s helyébe a gyűlölt Sztálin hivalkodó óriás-szobrát helyezték. A templom lerombolása 42. évfordulójáról emlékeztek meg elsősorban azok, akik még mint gyerekek voltak jelen a templom alapkövetésénél. Így Pataky Jenő színművész, aki akkor Adynak egy „Máriás” versét szavalta már akkor is művészi előadással. Most Habsburg Ottó, Európa-parlamenti képviselő, a Regnum Marianum fővédnökének — strasbourgi kötelezettsége miatt látogatását kénytelen volt elhalasztani — írásban küldött üdvözlő levelét olvasta fel. A Szentatya apostoli áldását küldte azokra, akik a Regnum szellemében törekcsenek tovább munkálkodni, a küldött üzenetét Vigyázó Miklós érseki tanácsos, regnumi atya tolmácsolta.

A koncelebrációs szentmisében Cseke Péter színművész az Ószövetségből a jeruzsálemi templom újjáépítésére biztató részt olvasta fel, majd Keglevich István regnumi atya beszédében kiemelte a megdöbbenő azonosságot a Regnum Mariá-

num templom sorsa és a magyar egyház sorsa közt. „A templom jelen romjai a romokban heverő egyház szimbóluma” — mondotta. A több ezres hívőcsereg legnagyobb része résztvett a szentáldozáson is, melynek végén Faddy Ottmár ferences atya Aggeus próféta megdöbbenő próféciáját alkalmazta a jelen egyházi helyzetre: „Az új templomnak nagyobb lesz a dicsősége, mint a régié volt!” — idézte a prófétát.

Szentmise végén Györiványi Sándor képviselő, mint régi regnum-mariánusi növendék biztosította a megjelenteket az országgyűlés tagjainak egyetértéséről, majd a cserkészekkel megkoszorúzta a templom-rom emléktábláját és keresztjét.

Este a mai fiatalság részére elevenítették fel a templom felépítésének és lerombolásának eseményeit hang- és fényeffektusokkal. Közben részleteket mutattak be Tolcsyay „Mária Evangéliuma” c. rock-misztériumából. Végül a boszniai elpusztult templomok és a harcok áldozataiért gyűjtöttak gyertyát a fiatalok. Így vették át a stafétabotot az első templom akkor hasonlóan fiatal építőitől. (R. M. Tájékoztató Iroda)

Hírek - események

Az esztergomi Bazilika tetőszerkezetében keletkezett, súlyos kárt okozó tűz megakadályozta, hogy a burgenlandi munkás-zarándoklat résztvevői — akik 1600-an, 30 autóbusszal érkeztek az országba — szeptember 5-én részt vehessenek Paskai bíboros primás, Iby Pál kismartoni püspök és elődje, László István püspök által a Bazilikában koncelebrált szentmisén. Előző nap a zárandokok Budapestet látogatták meg és este a Mátyás templom körül gyertyás körmenetet tartottak.

*

Páter Werenfried van Straaten, a híres „Speckpáter”, nemrég tért vissza oroszországi útjáról, amelynek során felkereste Alexis moszkvai pátriárkát és 10 nap alatt 25 beszédet és előadást tartott katólikus meg ortodox templomokban. A most 80 éves premontrai atya, az Ostpriersterhilfe, illetve a „Szükséget szenvedő Egyház” nevű szervezet alapítója, az elmúlt 40 év alatt elsősorban az általa gyűjtött adományok segítségével tette lehetővé Európa keleti részének egyházi számára a kommunista egyházüldözés és elnyomás túlélését. SZER

*

Az osztrák püspöki kar elnöke, Hans Hermann Groer bíboros felkérte Stefan László nyugalmazott burgenlandi püspököt, hogy a jövőben lássa el a magyarok lelki gondozásának feladatait. A pozsonyi születésű, magyarul jól beszélő László püspök aktív korában is az ausztriai magyarok apostoli vizitátora volt.

*

Az olaszországi Loreto Mária-kegyhelye a jövő évben ünnepli fennállása 700 éves jubileumát. A középkori legenda szerint 1294 december 10-én oda került Mária názáreti háza. Az ünnepi év alkalmából II. János Pál pápa üzenetet küldött a kegyhely pápai delegátusának, Pasquale Macchi püspöknek, amelyben rámutatott az összefüggésre a közeledő ezredforduló és az Isten Fia megtestesülése között, amely az angyal üzenetét követően Mária házában ment végbe. VR

*

II. János Pál pápa szeptember 23-án Castelgandolfóban megánjelgű beszél-

getést folytatott Gorbacsov volt szovjet elnökkel, aki már két ízben, 1989-ben és 1990-ben is járt a pápánál. A szívélyes légkörben lefolyt 45 perces eszmecsere jelen volt felesége Raissa is.

HALOTTAINK

† DR. DROZDIK ÁGOSTON

Az általunk igen kedvelt Ágoston atya szeptember 21-én visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Az elhunytban nagy magyar testvért és paptestvért veszítettünk el. Jóságáért legyen hála a Mindenhatónak, aki általa oly sok jót adott, tett és tanított. Temetése szeptember 28-án volt a Köln-Melaten temetőben.

1910 január 20-án született Csongrádon, elemi iskoláit Géderlakon végezte, gimnáziumba Kalocsán járt. A Kalocsai Papi Szemináriumba nyert fölvételt és teológiai tanulmányait a bécsi egyetemen végezte, ott is doktorált 1934-ben. Bécsben szentelték pappá 1934 július 15-én, de a kalocsai egyházmegyében inkardinálta püspöke.

1934 és 1975 között a kalocsai egyházmegye különböző plébániáin működött: Bácsbokod, Hajós, Kalocsa-külváros, Kalocsa-belváros, Kecel Jánoshalma, Baja, Dávod, Vaskút, Dunapataj. Külföldre távozása után a kölni egyházmegyében nyert fölvételt, 1976 és 1983 között a kölni egyházmegye különböző plébániáin működött: Kettwig-Mintrad, Grevenbroich-Allrath. 1983-tól Kölnben az Orsolyiták házi lelkésze, mellette 1985-től kiegészítő lelkésze a Münster, Osnabrück, Paderborn Magyar misszióknak 1991-ig bezárólag.

Volt hívei nagyszámban kísérték el szeretett lelkipásztorukat utolsó útjára. Adj, Uram, örök nyugodalmat neki és az örök világosság fényeskedjen neki. Nyugodjon békében!

F. O.

† HIERÓ ISTVÁN

Legutóbbi számunkban — minthogy lapzártaok kaptuk a hírt dr. Hieró István váratlan haláláról — csak néhány sorban írhattunk róla. Most kiegészítjük és méltatjuk.

Hieró István 1926 január 23-án Pápanyögéren született. Gimnáziumi ta-

MEGHÍVÓ

a Magyar Pax Romana Fórum 1993. évi tanulmányi hétvégéjére és közgyűlésére. Összejövetelünk színhelye: Országos Színház-történelmi Múzeum, Budapest I., Krisztina körút 27. fsz.

Időpontja: 1993 november 19–20. Részvételi szándékát lehetőleg október 31-ig, kérjük írásban vagy telefonon jelezze — esetleges szállásigényét is közölje. A részvételi díj 200 forint.

Galambo Gyula elnök. Magyar Pax Romana Fórum, Katolikus Magyar Értelmiségi Mozgalom, H-1085 Budapest, Gyulai Pál utca 6. II./14. Telefon: 0036-1-1381 102.

TEMETŐK

Szeretem és keresem őket,
A gyönyörű, víg temetőket.

Mert csak az élők sírnak, búsak,
A temetők mind koszorúsak.

Ott a virágok dúsán nőnek,
Porából a szeretőknek.

A ciprusok úgy integetnek:
Térj meg közénk, fáradt eretnek.

A gondolat itt sarut oldva
Fölnéz a hívó csillagokba.

Királyi díbor itt elvásik
És rongy lesz a föltámadásig.

Szeretem és keresem őket,
Az igazságos temetőket.

A sírokon úgy elmélázom,
Mint nyájai fölött a pásztor.

És furulyám szeláden várja,
Míg szól az angyal trombitája.

Juhász Gyula (1883–1937)

nulmányait Pápan a bencéseknel végezte, ott is érettségizett, s nyomban utána a Veszprémi szemináriumban tanult. 1947-ben püspöke a nemzetközi egyetemre, Innsbruckba küldi, ahol 1952 július 25-én, Szent Jakab napján pappá szentelik. 1956 tavaszán Grácban szerzi meg a teológiai doktorátust. 1959 januárjától magyar lelkész a Kölni Érsekség területén, majd 1973 március 1-től a Magyar Katolikus Misszió vezetője Párizsban. Lelkipásztori körzete kiterjedt Párizs és környékére. Munkájához tartozott a magyar kiegészítő iskola, a cserkészcsapat, az egyházközi tanács és sajtó-apostolkodás. A misszió területén ténykedő más emigráns egyesületekkel is együtt működött. Jól beszélt a német, francia és angol nyelvet. 1988-ban ment nyugdíjba, Burgenlandban és Magyarországon töltötte hátralévő életét.

1993 szeptember 4-én szülőfalujában és szülőházában halt meg. A pápanyögéri r.k. temetőben temették 11-én.

Hieró István lelkiüdvéért szeptember 19-én Kölnben tartottak gyászistentiszteletet. Régi hívei és barátai nevében Rédey Gábor búcsúztatta. Beszédéből idézünk:

„Szomorú szívvel veszünk búcsút egykori kölni lelkészünktől, aki annakidején a szó legszorosabb értelmében lerakta itteni egyházi életünk alapjait. Kezdeményezésére jött létre a hívek választotta Egyházközi Tanács 1960-ban. Fontos szerepe volt a — később — Mindszenty primásról elnevezett Magyar Ház felépítésében, a kölni magyar cserkészélet létrehozásában, hogy csak a legfontosabb intézményeket említsem.

Nem szűnt meg hadakozni a hatóságokkal az új menekültek érdekében, munkát, lakást szerzett védeenceinek, az egyetemistáknak ösztöndíjat járt ki. Boldog emlékü kölni bíborosunk: Frings érsek barátságába fogadta és vele természetesen minket magyarokat is.”

Isten adjon neki örök nyugalmat, az örök világosság fényeskedjék neki!

MAGYAR BÁL DÜSSELDORFBAN

A Düsseldorf Magyarok Egyesülete 1993 november 13-án, szombaton 20 órai kezdettel MAGYAR BALT rendez a Rheinterasse kupolatermében. — magyar zene.

Jelentkezés: **Ádám Évánál.**

☎ (021 03) 5 15 75, 20 és 22 óra között.

MEGJELENT! ÚJDONSÁGI CSERHÁTI FERENC: HITÉBRESZTŐ

Kada Lajos érsek, bonni nuncius bevezetőjével. Szent István Társulat kiadása, Budapest 1993, I-III kötet, összesen 936 oldal. Hitbéli önképzésre, a szentírásban való elmélyülésre és lelkiolvasmányként használható szentbeszéd a vasárnapi szentmise olvasmányok alapján.

A színes borítóval ellátott I-III kötet ára 1111.— Ft. + portó. Kapható Budapesten a Szent István Társulat könyvesboltjában. Kossuth L. utca 1. H-1050.

Apróhirdetések

Zeneiskolai tanuló keres Münchenben szobát U-vagy S-Bahn közelében 400.— DM-ig inkl. Gyakorlási lehetősége van a főiskolán. ☎ (D) 089/714 38 21 csak este.

52 éves magyar hölgy megismerkedne olyan külföldön élő magyar férfival, akinek hiányzik az életéből ideháza egy biztos kapcsolat. „Kettős otthon” jellegű a kiadása.

Az USA-ból Németországba áttelepedni kívánó, több nyelven beszélő 52 éves technikus, keresi 35-45 év közötti hölgy ismeretségi házasság céljából. Mátyás Mayor, 5567 Candlewood C.T. Parma Ohio, 44134, USA. Telefon: 216-741 0428.

50 éves fogorvosnő keresi korban hozzáillő, Németországban élő, egyedülálló, komoly, értelmiségi férfi ismeretségi. Választ a kiadása „Még egyszer valakihez tartozni” jellegére várok.

KARÁCSONYI MAGYAR KÖNYV- ÉS HANGLEMEZ KIÁLLÍTÁS MÜNCHENBEN, december 11-én, szombaton és 12-én vasárnap. Arusítás: 10-19 óráig a HUNGAR-HOTEL ben, Paul-Heyse-Str. — Landwehrstr. sarok —, melyre mindenkit szeretettel meghív Katkó Sándor, „MUSICA HUNGARICA”, Rümman-Str. 4, 80804 München, ☎ 089/30 50 43, Fax: 089/308 57 39. Az egyetlen még Nyugat-Európában működő magyar könyvkereskedés.

— Katalógust kérésre küldünk! —
BAYER OSZKÁR magyar finomságokkal várja a látogatókat.
* FRISS SZALONCUKOR ÉRKEZETT! *

AUSZTRÁLIA!

Ha magányos életébe már beleunt, van világvizonylatban nagyra becsült magyar nyelvű TÁRSKERESŐ szervezet, mely bizalommal segítséget tud nyújtani Önnek is. Információért levélben küldjön: 5 US \$, 10 DM, 4 £, 50 SK, 10 SFr., 50 Ffr., vagy 80 ÖSch. Légitpostai költségekre az alábbi címre: „GLOBALCONTACT”, „EG 20 93” P.O.B. 325, SUNSHINE, VICTORIA 3020, AUSTRALIA. Kérjük a borítékra és a levélben címzését nyomtatott nagybetűkkel olvashatóan írni.

Megjelent! Megjelent!

BOGYAY TAMÁS:

Magyarország története távlatból

a Mérleg, Bécs-Budapest-München kiadásában. 184 o., 4 térképpel, kartonkötésben. Kosáry Domokos, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke előszavával. Ára 15.50 DM + portó.

Megrendelhető a KUPA, Distelfinkweg 21, D-81249 München címén. Üzenetrögzítő/Fax: 0049 89 8 64 35 73.

Két könyvújdonság!

Szamosi József:

VIRÁGOSKÖNYVEM

— színes riportok a természetből — 64 oldal, 14 színes kis képpel

PASZIÁNSZ

— Csevegések, játékok, napló (1945-46) — 172 oldal, 13 képpel (5 színes).

Egy-egy könyv ára portóval 20.— DM (bankjegyben).

Megrendelhető a szerző címén: Elektrastr. 7/b. 81925 München.

APRÓHIRDETESEK

Budán, közel a Várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 093 33 20 34 (Svájc).

MINDL EDITH, hites fordító, fordításokat vállal. Schwarzenloher Str. 9, 90469 Nürnberg, ☎ (09 11) 48 17. 55.

Benacka - Goldschmidt Mila, hites fordító, fordításokat vállal: magyar-német, német-magyar, magyar-angol, angol-magyar, német-szlovák, szlovák-német nyelvre. Cím: Chalet Lohalten 320 D, 3804 Habkern, Schweiz.

4-kötetes magyar breviárium kapható. Megrendelhető: Ft. Hegyi György címén. Ára: 100.— DM + 10.— DM portó; vagy 80.— US \$ + 10.— \$ portó.

Budapest, V. kerületben összkomfortos lakás 120 m², valamint Motel a Mátránál kiadó. Telefon: (D) 079 04/76 37 (8-16 óráig) és 079 51/2 67 46 (17-20 óráig).

Német nagyvárosban élő, egyedül álló, füst- és szeszmentes, sportos megjelenésű, megbecsült mérnök, 50/181/80, keresi egyedülálló, nemdohányzó, németül beszélő, karcsú hölgy ismeretségi házasság céljából, 41 éves korig. Válaszlevelét „Mut und Wille” jellegére a kiadása kéri.

Németországban élő villamosmérnök, informatikus, 37 éves, 185 cm magas, özvegy férfi keresi hozzáillő természet- és állatbarát hölgy ismeretségi. Jellege: „Házasság”.

SPÓROLJON ADÓT! Attraktív befektetések egész Németországban már 3000 DM-től. Lakások, házak, szállodák, irodák és telkek Magyarországon. Ingyenes finansz-analízis. Németül és magyarul beszélünk. Vermögensanlagen / Immobilien Rutter: ☎ 089/39 02 59. Fax: 089/55 76 51 (Németország).

GARZONLAKÁS BUDÁN hosszabb időre kiadó. ☎ (D) 0 23 73/55 16.

Hazatelepülni szándékozók figyelme! Pest-érzékeny, zöld övezetben 100 m²-es családi ház, közművesített, 40 m²-es oldalgarázssal eladó. Irányár: 4 millió Ft. Érdeklődni lehet Magyarországon: Nagy Bált, 2711 Tápó-szentmárton, Pf. 20 címén. ☎ 069/34 38 27 (D) G. Bausch.

BEATRIX PANZIÓ! H-1021 Budapest, Széchenyi út 3. Tel./Fax: 0036-1-17 63 730. Szeretettel várjuk az „Év panziója” díjat nyert családias szállodánkban, zöldövezetben, de közel a központhoz. Szállodai színvonal — féláron!

Mezőkövesd Zsófiafürdőnél eladó! 800 m²-es telken 160 m²-es, kétszintes, telefonos nyaraló, garázssal, 5 percre a fürdőtől. Érdeklődés: Dr. Török, 0036-40-31 14 95 számon 9-től 16 óráig.

Budán, a 29-es busz vonalán, 52 m²-es lakás hosszabb időre kiadó. ☎ (D) 0209/14 12 01.

Eladó Budapesten, (XVI. ker.), Árpádföldön, 3 szobás sarokház, pinccel, gáz-központi fűtéssel, 154 □-öles gyümölcsös. Központi fekvésű, jó közlekedési lehetőséggel. Információ: ☎ (CH) 041/57 35 14.

Kotta Gizela leánya Schülle Irma keresi Gedra Johann, aki az USA-ban vezényelt egy zenekart ezeltől hat évvel. Aki tud róla, értesítse Schülle Irmát, Budapest VIII., Bláty Ottó utca 10, Hungary.

Linzbén élő zenetanár nő levelezne művelt, utazást kedvelő, jellemes, családközpontú fiatalemberrel 40 éves korig. „Hit, remény, szeretet” jellegére a kiadása várok.

„T E T É N Y” Ungarische Spezialitäten Kreitmayerstr. 26 - 80335 München Telefon: (0 89) 1 29 63 93

Badacsonyi szürkebarát	7.50
Badacsonyi kéknyelű	7.10
Csopak rizling	6.80
Debrői hárslevelű	6.80
Boglári Chardonnay	7.50
Alföldi olaszrizling	6.20
Villányi burgundi	7.50
Soproni kékfrankos	6.80
Tihanyi kisburgundi	7.50
Cabernet Sauvignon	5.—
Alföldi kékfrankos rosé	6.20
Alföldi rosé	6.20
Tokaji szamorodni	12.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji aszú 4 puttonos	16.50
Tokaji aszú 5 puttonos	19.50
Kecskeméti barackpálinka	29.—
Cseresznyepálinka	25.50
Vilmos körtepálinka	29.—
Császárkörte	21.50
Unikum	27.50
Szilvapálinka	22.50
Hungaria brut	12.—
Grand Couvee	13.—
Tarhonya, kockatészta nagy	3.80
Paprika káposztával	5.—
Paprika káposztával	11.—
Májás-, véres hurka, disznósajt per kg	12.50
Tokaszalonna	15.—
Füstöltzalonna	10.—
Teperdő	10.—
Friss kolbász	16.—
Házi kolbász	23.—

• Üveg árut nem szállítunk! •

APOLLO

DEMENAGEMENTS

Szállítási vállalat

Szállítási vállalat belföldre és külföldre, tengerentúrra — légiszállítással is — költözködés, bűtorraktározás, külföldi szállítványoknál a vám elintézése.

Összes nyugati és keleti államokba oda és vissza szállítunk! Magyaroknak árkedvezmény!

APOLLO DEMENAGEMENT

4 bis, route des Jeunes

CH - 1211 Genève 26

Telefon: 022/3 43 22 46.

FAX 022/3 42 74 75

Magyarul is beszélünk!

Privát cím: Keresztes László

58, route Veyrier,

CH-1227 Carouge / Genève

☎ 022/3 42 98 36 este (7 óra után).

Kiadóhivatalunknál kapható:

Lourdes-i zarándokkönyv (dr. Szabó József összeállítása) 7.— DM

Lourdes — Bernadett nyomdokain (kb. 140 színes képpel) 25.— DM

Lourdes (videokazetta magyarul, 50 perces, VHS, PAL) leértékelve 30.— DM

Patrona Hungariae, színes zománcjelvény 3.— DM

Szállításnál + portóköltséget számítunk.

Megrendelhető:

Ungarische Katholische Delegatur

ELETUNK kiadóhivatala

Landwehrstr. 66, D-80336 München.

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító, vállalt fordításokat magyarról németre és németről amgyarra. 80336 München, Goethestraße 32.

Vállalatunk új programja!

BUDAPESTI MAGÁN LAKÁSOK

BÉRBEADÁSA!

Nagy választékban rendelkezünk pesti és budai lakásokkal és azokat szombattól szombattig kiadjuk.

Legyen független budapesti tartózkodása alatt! Akár mint hazalátogató, akár mint üzletember a legkényelmesebb és a legolcsóbb lakásmegoldás!

Kérje részletes tájékoztatásunkat!

Magnus 63303 Dreieich-Offenthal

Postfach 60 11 02

G M B H ☎ (060 74) 6 70 66

Fax: (060 74) 6 70 69

ÚJ POSTAI IRÁNYÍTÓSZÁMUNK

D - 80336 München.

MAGYAR SZENTMISÉK

BÉCSBEN minden vasár- és ünnepnap 10.30 órakor, a Német Lovagrend, Árpádházi Szent Erzsébetről elnevezett templomban. Első kerület, Singerstr. 7. szám, (Deutsch-Ordenskirche). A templom bejárati ajtaja a kapun belül jobbra. Hegyi György lelkész

GRÁCBAN a hónap első vasárnapja kivételével minden vasár- és ünnepnap tartunk szentmisét, 10 órakor a Szentháromság templomban, Schloßbergplatz (a Kastner Öhler áruház közelében), melyre a Grácban és Stájerországban élő és ide látogató magyarokat szeretettel hívja és várja P. Nyers János lelkész

PÁRIZSBAN minden vasárnap 11 órakor: Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, 75010. Metro: République és Jacques Bonsergent.

ZÜRICHBEN minden vasár- és ünnepnap 10.15 órakor, a Szent Antal templom alagsorában, Minervastr. 60. Vizauer Ferenc lelkész

MÜNCHENBEN minden vasár- és ünnepnap 10.30 órakor a Damenstift-templomban. Dr. Cserháti Ferenc plébános

ROSENHEIMBEN minden hónap 2. és 4. vasárnapján a Rossacker-kápolnában. Fehér István s. lelkész

Münster-, Paderborn- és Osnabrück egyházmegyékben mindenütt havonta egyszer. Első vasárnap: HAGENBEN 10.30 órakor a St. Josef Hospital kápolnában MENDENBEN 15.30 órakor a Heilige Kreuz templomban (Battenfeld). Második vasárnap: OSNABRÜCKben 11.00 órakor, Pernickel-Mühle, Mühlenstr. Harmadik vasárnap: BIELEFELD, 15.30 órakor a St. Josef templomban, August-Bebel-Str. 9. Negyedik vasárnap: MÜNSTERBEN 11.00 órakor a Ferencesek templomában Hörsterplatz. MARLBAN és ARNSBERGBEN külön megbeszélés szerint. Misszió telefonszáma: (0251) 32 65 01, Bagossy atya.

VIDEOKAZETTÁK CSERÉLÉSE!

Amerikai - kanadai szisztémáról magyar rendszere, vagy fordítva, 24 óra alatt. Küldje videóját szereteteink!

VIDEOFILM

a Szentatya magyarországi látogatásáról, 2 órás színes műsor. Ára 23 \$ portóval együtt.

KAPHATÓ

a történelmi Magyarország színes térképe, az ország és a vármegyék címerével, plasztikkal védett kartonon, 22 x 32 nagyságban, portóval 20.— \$ a következő címen:

MAGYAR NAPLO — VIDEO DEPT.

P. O. Box 822, Daytona Beach, FL 32115, USA.

Franciaországban élő, vonzóan fiatalos, karcsú hölgy keresi korrekt úriember ismeretségi 60 éves korig. Jellege: „Orient expressz”.

É L E T Ű N K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkésziség
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkésziség
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

Kedaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: P. János Szőke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 40.—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik, 6k küldik szét és náluk is kell előfizetni!

Tengerentúrra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 2.50 DM.

Előfizetési ár egy évre DM 25.— vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúrra légpostával DM 40.—

Lapzárta minden hónap 15-én
Hirdetéseket csak 15-ig fogadjunk el.

Postgiroamt München:

Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80

Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto

Erscheint 11mal im Jahr.

Druck: Danubia Druckerei GmbH, Ferchenbachstraße 88 · 80995 München.

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei. A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket és átutalásokat postacsekk-kontrónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München, — Sonderkonto:

Postgiroamt München,

Konto-Nr.: 606 50-803. BLZ 700 100 80.

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1990. október 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés

ára soronként (kb. 40 betű) DM 6.—

Jelleg portóval DM 6.—

Külön kívánásokat esetenkénti árazunk.

Üzleti hirdetések soronként DM 9.—

Nagybetűs (késsoros) sor DM 18.—

Keretben megkezdett 5 cm-ként DM 12.—

Kéthasábos hirdetés az újság kétszeres.

Egymásután háromszori hirdetés esetén

10 százalékos kedvezmény.

Egymásután hatszori hirdetés esetén

20 százalékos kedvezmény.

Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.

Hirdetések határideje minden hónap 15-é, befizetve!

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnként: Joseph DANI, Deer Valley, P.O.Box 43126, Calgary, Alta T 2 J 7 A 7, Canada.

A címére küldött csekken feltüntetendő: „É L E T Ű N K”. Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekket. Itt egyenkénti beváltásnál a 40.— DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban.

Előfizetési díj egy évre 17.— US \$ + 12.— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGYVÁLASZTEKBA.

Olcsó áron raktárról. Kérje árlistánkat! JOSEF UDVARHELYI ☎ (0911) 53 79 21

Virchovstr. 45. 90409 Nürnberg.

DIÓSZEGHY TIBOR, -hites tolmács és fordító,

magyar-német és német-magyar, valamint fordítói szolgálat hitelesítéssel minden más nyelvet illetően. Németországban felvilágosítás hétköznapi problémák esetén. D-41462 Neuss, Daimlerstr. 249. ☎ (02131) 54 13 17.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közzélni!

ANNEMARIE SCHWARZ hites tolmács és fordító,

magyar-német és német-magyar fordítást és tolmácsolást vállal (szépirodalmi szöveget is.) 40477 Düsseldorf, Duisburger Str. 26.

Telefon: (0211) 4 98 12 88.

MAGYAR VIDEÓK 30.— DM-től, ADAMFI,

Pf. 29, D-52001 Aachen, ☎ Fax (0241) 17 33 55.

A & B Consulting

— VERSICHERUNGSMÄKLER —

ÚJSZERŰ ÉLETBIZTOSÍTÁS AZ NSZK-BAN!

Tőkebiztosítás bizonyos súlyos betegségeknél.

Például: 35 éves férfi, lejárat 65 éves korban
biztosítási összeg 10